

MEMORIE VAN TOELICHTING BIJ HET ONTWERP VAN DECREET HOUDENDE DIVERSE BEPALINGEN INZAKE ENERGIE

Dames en Heren,

I. ALGEMENE BESPREKING VERZAMELDECREET ENERGIE

I.1. ALGEMEEN

Dit decreet betreft een verzameldecreet energie waarbij aan het Energiedecreet van 8 mei 2009 o.a. aanpassingen en correcties worden doorgevoerd op het vlak van de energieprestatieregelgeving, de energieprestatiecertificatenregelgeving en hernieuwbare energie.

Meer fundamenteel zijn in dit decreet ook de wijzigingen opgenomen met betrekking tot de hervorming van de structuren van de distributienetbeheerders en hun werkmaatschappijen (I.2), de heroriëntering van de energiehuizen (I.3), de invoering van het renovatieadvies (I.4), de invoering van een kader voor regelluwe zones voor energie (I.5).

I.2 DE HERVORMING VAN DE STRUCTUREN VAN DE DISTRIBUTIENETBEHEERDERS EN HUN WERKMAATSCHAPPIJEN

Wat betreft de hervorming van het energielandschap staat in het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019 het volgende: *"We voorzien een verdere stroomlijning van de structuren van het distributienetbeheer in Vlaanderen en stimuleren een verdere integratie binnen de werkmaatschappijen. We hebben geen bezwaar indien de gemeenten opteren voor het behoud van de twee grote distributiewerkmaatschappijen omdat ze elkaar stimuleren tot efficiëntie"* (p. 88).

Verder is er ook een link met de leidinggebonden nutssectoren waarover op p. 6 van het Regeerakkoord volgende passage is opgenomen: *"In overleg met de gemeenten ontwikkelen we vanuit een streven naar efficiëntiewinst en coherenter beleid op het openbaar domein, een geïntegreerde visie op de leidinggebonden nutssectoren (gas, elektriciteit, water, eventueel ook kabel en riolering). We zoeken naar een gepaste bovengemeentelijke schaal om de gemeentelijke participaties in deze sectoren te bundelen"*.

Het landschap van het energiedistributienetbeheer is versnipperd en de werking voor de consument is niet altijd even duidelijk. Gezien de werking van de energiedistributiebedrijven cruciaal is en van strategisch belang, is er nood aan een hervorming van de betrokken organisaties en structuren.

De omslag naar hernieuwbare energie en naar een meer decentraal productiemodel vraagt bovendien investeringen. Er is voldoende onthaalcapaciteit om de verwachte groei op te vangen maar op termijn zijn netversterkingen en dus investeringen noodzakelijk.

Een verdere stroomlijning van de structuren in het distributienetbeheer is dan ook aangewezen. Lokale verankering - waarbij de gemeenten ook enerzijds hun steentje kunnen toe bijdragen en anderzijds medeverantwoordelijk zijn voor de investeringen in een performant distributienet -, transparante en eenvoudige structuren, het verhogen van de kostenefficiëntie en waar mogelijk het verminderen van het aantal mandaten zijn de sleutelbegrippen voor deze hervorming.

In Vlaanderen zijn momenteel twee werkmaatschappijen in de energiesector actief: Eandis en Infrax. Eandis is enkel en alleen actief op vlak van elektriciteit en/of gas in 229 Vlaamse

gemeenten, Infrax is echter actief op het vlak van elektriciteit, aardgas, riolering en/of kabeldistributie in 122 Vlaamse gemeenten.

Eandis voert exploitatietaken en openbare dienstverplichtingen betreffende gas en elektriciteit uit in naam en voor rekening van zeven Vlaamse distributienetbeheerders (Gaselwest, Imea, Intergem, Imewo, Iveka, Iverlek en Sibelgas). Infrax voert deze taken uit in naam en voor rekening van vier Vlaamse distributienetbeheerders (Infrax West, Inter-energa, Iveg en PBE). Voor de volledigheid wordt tevens opgemerkt dat het beheer van het aardgasdistributienet van het gebied van de gemeente Baarle-Hertog dat volledig omgeven is door Nederlands grondgebied in handen is van een hiervan losstaande netbeheerder, de Nederlandse netbeheerder Intergas.

Via een visienota (VR 2017 0505 DOC.0418/1QUINQUIES) voor de distributienetbeheerders en hun werkmaatschappijen en de financieringsintercommunales in het licht van een decentrale, CO₂-arme energievoorziening hechtte de Vlaamse Regering op 5 mei 2017 haar goedkeuring aan de principes van een hervorming van het energielandschap met betrekking tot de distributienetbeheerders en de werkmaatschappijen. Dit heeft zowel gevolgen voor het beleidsveld energie als voor het beleidsveld binnenlands bestuur. Dit decreet heeft als doel om de noodzakelijke aanpassingen aan het sectorale decretale kader aangaande energie aan te brengen. De noodzakelijke aanpassingen op grond van de visienota met betrekking tot het beleidsveld binnenlands bestuur maken deel uit van een ander wetgevend initiatief.

De krachtlijnen die hierover in dit decreet zijn opgenomen hebben dan ook betrekking op:

- de randvoorwaarden voor de steden en gemeenten aangaande de keuze voor een distributienetbeheerder;
- de samenstelling van de Raad van Bestuur van de werkmaatschappij wat betreft het aantal leden, de genderverhoudingen en de onverenigbaarheden;
- de invoering van de "minister-president-norm" bij het bestuur en leidinggevend personeel van de werkmaatschappij.

Gelet op de voormelde krachtlijnen zal de VREG bij haar taken ook moeten rekening houden met een benchmark met de buurlanden op de dienstverlening van de netbeheerder. Een benchmark zal immers na deze hervorming pas voldoende representatief kunnen zijn wanneer deze gestaafd wordt met een voldoende representatieve groep die ook de buurlanden bestrijkt.

I.3. DE HERORIËTERING VAN DE ENERGIEHUIZEN

Ingevolge de zesde staatshervorming werd de bevoegdheid voor het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE) overgedragen aan de Gewesten. Op grond van artikel 8.2.2, §1, artikel 8.3.1/1, §1 en artikel 8.4.2, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 kan de Vlaamse Regering leningen verstrekken ter ondersteuning van investeringen in het kader van de bevordering van het rationeel energiegebruik door onder meer via energiehuizen leningen aan eindafnemers, coöperatieve vennootschappen en niet-commerciële instellingen te verstrekken voor de financiering van investeringen in gebouwen.

Op 19 mei 2017 keurde de Vlaamse Regering de hervorming van de energieleningen goed.¹ Verder hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring² aan de voorstellen met betrekking tot de heroriëntatie van de taken van de energiehuizen, en werd de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, gelast deze voorstellen verder uit te werken en ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering voor te leggen. Hiervoor dient echter bijkomende decretale rechtsgrond te worden voorzien aangezien momenteel er enkel een rechtsgrond is met betrekking tot het verstrekken van leningen. Voor activiteiten ander dan deze die kunnen worden gelinkt aan de leningen is momenteel dan ook geen decretaal kader beschikbaar. In het licht van het voorgaande wordt voorgesteld om met betrekking tot de energiehuizen de

¹ De hervorming werd doorgevoerd via het besluit van de Vlaamse Regering van 19 mei 2017 tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de energiehuizen en de energieleningen (BS 6 juni 2017).

² VR 2017 1905 DOC.0474/1BIS

door het decreet van 14 februari 2014 opgeheven titel IX van het Energiedecreet van 8 mei 2009 te reactiveren. Hierbij zal worden voorzien in de decretale rechtsgrond om de energiehuizen ook met andere taken te belasten dan louter het verstrekken van energieleningen.

I.4. RENOVATIEADVIES

De Conceptnota aan de Vlaamse Regering van 17 juli 2015 betreffende het Renovatiepact stelt dat een renovatieadvies wordt uitgewerkt. Het renovatieadvies wordt als volgt beschreven:

"Het renovatieadvies beschrijft de stappen die moeten worden gezet om de huidige energieprestatie van de woning te brengen tot op het niveau van de langetermijndoelstelling. Het bevat tevens aanbevelingen voor diverse andere voornamelijk aandachtspunten die met een grondige verbouwing gepaard gaan (luchtdichtheid, ventilatie).

Het renovatieadvies moet de woningeigenaar toelaten te beslissen om de renovatie onmiddellijk volledig uit te voeren of fasegewijs. Het renovatieadvies moet dan ook een onderbouwde inschatting van de investeringskosten omvatten.

Het EPC moet uitgebreid worden met het renovatieadvies. De koper of verhuurder moet gesensibiliseerd worden over de energetische waarde van het pand door middel van een advies over het energetisch renovatiepad. Met dit advies moet de koper van de woning zich een heel duidelijk beeld kunnen vormen wat er in het pand moet gebeuren voor een diepgaande energetische renovatie. Het renovatieadvies omvat ook een kostprijsraming van de voorziene maatregelen."

Het Vlaams Energieagentschap legde samen met een aantal stakeholders de verdere inhoudelijke lijnen van het renovatieadvies en het energieprestatiecertificaat (EPC) vast. De inhoudelijke lijnen werden ook afgestemd op de wensen van de gebruikers. Het huidige EPC wordt opgewaardeerd met basisinformatie over de afstand tot de langetermijndoelstelling en het renovatiepad richting de langetermijndoelstelling (inclusief richtinggevend kostprijzen). Daarnaast zal een vrijblijvend instrument voor een persoonlijk renovatieadvies worden uitgewerkt. Het persoonlijk renovatieadvies wordt opgebouwd rond het advies op het EPC. Bedoeling is dat woningeigenaars zelf gratis via een webtool het advies op het EPC kunnen personaliseren en verder verfijnen. Een eventuele bespreking van het renovatieadvies met een professional, de zogenaamde renovatieadviseur, zal ervoor zorgen dat het renovatieadvies in praktijk goed doordacht en uitvoerbaar is.

Voor appartementen is het in de praktijk aangewezen om de renovatie op gebouwniveau te benaderen (voornamelijk vanwege bouwtechnische en economische overwegingen). Hiervoor is een nieuw concept uitgedacht waarbij alle gemeenschappelijke delen op gebouwniveau worden beoordeeld. Onder gemeenschappelijke delen wordt verstaan: de daken, gevels, vloeren en gemeenschappelijke installaties van een appartementsgebouw. Dit concept maakt het eveneens mogelijk om de gemeenschappelijke gegevens te hergebruiken bij de opmaak van een EPC voor een individueel appartement. Dit concept heeft volgende voordelen:

- Daadkrachtig: de adviezen op gebouwniveau worden verstrekt aan de "vereniging van mede-eigenaars" (de VME is de partij die zeggenschap heeft over renovaties op gebouwniveau).
- Vereenvoudiging: de invoergegevens van de gemeenschappelijke delen zijn overdraagbaar naar de individuele EPC's. De gemeenschappelijke invoergegevens zullen dus voor alle individuele EPC's identiek zijn.
- Efficiënt werken: de energiedeskundige moet de gemeenschappelijke delen en de collectieve stookplaats maar één keer inspecteren i.p.v. telkens opnieuw bij de opmaak van elk individueel EPC in hetzelfde gebouw. De syndicus moet bijgevolg ook maar 1 keer toegang verlenen en bewijsstukken overmaken, wat een aanzienlijke lastenverlaging betekent.
- Kwaliteitsverhoging: energiedeskundigen kunnen zich specialiseren in de complexe

collectieve installaties. Specialisering is mogelijk via permanente vorming. Door de specialisering zal de kwaliteit stijgen.

- Meerwaarde: de kandidaat-koper/huurder en de eigenaar krijgen zowel informatie over de energieprestatie van het appartement als van de gemene delen.
- Besparing: de kostprijs voor de opmaak van de individuele EPC's zal per wooneenheid lager liggen dan nu het geval is dankzij de overdraagbaarheid van de gemeenschappelijke gegevens.
- Goede indicator: de prestaties van de gemeenschappelijke delen zijn een goede indicator om de energieprestatie van de appartementsgebouwen in beeld te brengen.
- Efficiëntere handhaving: alle gemeenschappelijke gegevens moeten maar één keer gecontroleerd worden.

I.5. REGELLUWE ZONES VOOR ENERGIE

De rechtsfiguur van de "regelluwe zone" is afkomstig uit Scandinavië en Nederland. In Nederland wordt met een "regelluwe zone" bedoeld *een ander innovatief ruimtegebruik faciliteren door middel van versoepeling van regels en procedures met het beoogd effect economische groei van de (regionale) economie te bevorderen*.

In de Vlaamse context is dit bedoeld als een proeftuin om te experimenteren met innovatieve technieken of praktijken, zonder te worden gehinderd door de van toepassing zijnde generieke regelgeving.

In de Nota "Visie 2050. Een langetermijnstrategie voor Vlaanderen", door de minister-president op 25 september 2015 ingediend in het Vlaams Parlement, wordt de doelstelling van een regelluwe zone omschreven als *"in een regelluwe zone kan men binnen een bepaald kader experimenteren met een andere toepassing van bestaande wetten en regels (om bijvoorbeeld de economische groei te bevorderen)."*³

In punt "2.4.9 Een wendbare overheid" van die visienota⁴ is een passage met betrekking tot regelluwe zones opgenomen:

De overheid creëert een klimaat voor systeeminnovatie* waarbij een actieve samenwerking met partners centraal staat. Wetenschappelijk onderbouwde duurzaamheidsparameters en een doordacht flankerend beleid zorgen voor ondersteuning. Voorbeelden van flankerend beleid zijn onderwijs- en opleidingsbeleid, arbeidsmarktbeleid, ondernemersbeleid, optimale regelgeving met experimenteerruimte en regelluwe zones.

In regelluwe proeftuinen toetsen kleinschalige 'delivery units' nieuwe beleidsinitiatieven aan de praktijk, die vervolgens op grotere schaal in realisaties en projecten kunnen uitmonden.

Delivery Unit

McKinsey beschrijft een delivery unit als volgt: "A delivery unit is a small group of dedicated individuals focused exclusively on achieving impact and improving outcomes. The delivery unit constantly challenges performance and asks difficult questions, taking any excuses off the table. While a delivery unit should acknowledge competing priorities and unexpected situations it should also consistently push for faster progress, knowing full well that the tendency of any system is towards inertia."

Eigenschappen van zo'n delivery unit volgens McKinsey: respected leadership, top talent, limited size, nonhierarchical relation with the line-management hierarchy, specific & time-bound targets. (Michael Barber et al. (2011), Deliverology: from idea to implementation, McKinsey&Company)

[...]

Een overheid die inzet op een samenwerking tussen partners met uiteenlopende belangen, een intensieve beleidsdomein- en sectoroverschrijdende werking en een internationaal

³ Parl. St Vlaams Parlement 2014-2015, St. 482/1, p. 85

⁴ Parl. St Vlaams Parlement 2014-2015, St. 482/1, p. 71-73

geïntegreerde aanpak, mag niet verkokerd werken. Het doorbreken van de verkokering in de overheidsadministratie is een uitdaging, maar noodzakelijk om in en tussen de systemen maximaal resultaatgericht te werken, overheidsinstrumenten coherent in te zetten en gerichte vernieuwende vormen van publiek-private samenwerkingen aan te gaan, weliswaar met behoud van specialisatie en expertise.

Het draagvlak voor de rol van de overheid als makelaar en sociale begeleider in disruptieve veranderingsprocessen moet bewaard blijven.

Het uittekenen van een langetermijnbeleid met een rechtszeker investeringsklimaat is een belangrijk streefdoel. Daarvoor is een evolutie nodig van een vijfjarenplanning naar een legislatuuroverschrijdende langetermijnaanpak met realistische tussendoelen waarop kortetermijnactieplannen worden geënt.

We moeten succesvolle proefprojecten opschalen tot het systeemniveau waarop impact wordt beoogd. Regelluwe zones om het wettelijke kader te toetsen en waar nodig bij te sturen kunnen verrijkend werken.

Om een beter inzicht te krijgen in systemen, voortgang te meten en de opmaak van vooruitzichten in economische, sociale en milieubeleidskwesties te ondersteunen, zijn investeringen in het opbouwen en koppelen van betrouwbare (open) datasets nodig.

Administratieve vereenvoudiging en digitalisering blijven essentiële aandachtspunten in de werking van de overheid. De efficiëntie- en effectiviteitsmetingen van overheden (government at a glance - OESO) wijst op beterschap maar de score voor de performantie van Vlaanderen ligt laag (22%) in vergelijking met voorbeeldlanden (>50%), zoals Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Finland.

Om alle uitdagingen aan te gaan is er nood aan creatieve probleemoplossers met vrijheid van handelen en een duidelijk mandaat. Medewerkers van de Vlaamse overheid moeten ruimte krijgen om op die manier intensief samen te werken binnen en buiten de administratie.

Ook in punt "3.3 Aangepast governance model voor transitie en systeeminnovatie"⁵ wordt teruggegrepen naar de regelgevende zones:

De roadmaps koppelen het toekomstbeeld aan kleinschalige en innovatieve ondernemingsgerichte initiatieven en experimenten. Die kunnen publiek, privaat of maatschappelijk zijn, of een combinatie hiervan. Ze hebben vaak een hoger risicogehalte. We hebben bijzondere aandacht voor de meest innovatieve initiatieven en experimenten aangezien zij echt vernieuwende ideeën in het transitietraject brengen en voor de omslag kunnen zorgen. Het is daarom belangrijk om experimenteerruimte te voorzien met de nodige middelen zowel bij de partners als bij de overheid.

Vernieuwende initiatieven en experimenten passen vandaag vaak niet in de klassieke criteria voor de toekenning van innovatiemiddelen, omdat ze eerder inwerken op het geheel van een waardeketen en meerdere doelstellingen integreren of bestaan uit vernieuwde samenwerkingsverbanden. We voorzien daarom ter ondersteuning in experimenteerruimtes en gerichte projectoproepen. We zorgen ook voor een vrije handelsruimte in het wettelijke en financiële kader (regelluwe zones) en sturen terugkerende knelpunten (onder andere in afstemming, regelgeving) die systeeminnovatie in de weg staan, efficiënt en structureel bij. Uiteindelijk moeten de experimenten en initiatieven resulteren in nieuw beleid, aangepaste regelgeving en kaders, innovatieve producten en diensten en andere waarden en gedrag bij burgers en organisaties. Dit samenspel van vernieuwingen moet ervoor zorgen dat het oude systeem evolueert naar een nieuw systeem, dat dichterbij ons toekomstbeeld staat.

Met betrekking tot regelluwe zones werden ook een passage in de beleidsbrief energie 2015-2016 opgenomen:

[...]Het concept van de regelluwe zones zal uitgewerkt worden zodat in bepaalde zones er reële testen kunnen gedaan worden zonder dat hiervoor zware administratieve procedures doorlopen moeten worden. (p.41)

⁵ Parl. St Vlaams Parlement 2014-2015, St. 482/1, p. 80-81

Het gaat m.a.w. over een tijdelijke buitenwerkingstelling in wetgeving om onder voorwaarden nieuwe ideeën te kunnen testen en te onderzoeken. Uit deze regelluwe zones kunnen specifieke knelpunten in de regelgeving worden gedetecteerd, alsmede de vereiste aanpassingen. Een voorbeeld hiervan zou kunnen zijn een afwijking van titel VII om in een proefproject m.b.t. mechanisme van tendering te voorzien.

Het huidig generieke regelgevend kader is echter niet afgestemd om dergelijke "proeftuinen" toen te laten. Wat energie betreft zal dan ook het Energiedecreet moeten worden aangepast om überhaupt een afwijking van de algemene regels uit dit decreet en haar uitvoeringsbesluiten mogelijk te maken. Er is dus nood aan een decretaal kader waarbinnen moet worden geopereerd. Bijkomend zal men ook nieuwe uitvoeringsbepalingen in het Energiebesluit moeten introduceren om dit te operationaliseren. Dit decreet regelt enkel de regelluwe zone in het licht van het gewestelijke energierecht. Andere afwijkingen zullen steeds binnen de scope van de specifieke sectorale bepalingen moeten worden bekeken en worden niet geregeld door dit artikel.

II. BESPREKING ADVIEZEN

II.1. SERV

De SERV verleende haar advies m.b.t. het verzameldecreet op 22 mei 2018. De SERV maakte aangaande dit ontwerpdecreet de volgende bemerkingsen:

- De SERV heeft begrip voor de keuze van de Regering om Eandis en Infrac te fusioneren tot een eengemaakte werkmaatschappij. Om te zorgen dat deze fusie maatschappelijk optimaal kan renderen, vraagt de SERV wel meer garanties inzake transparantie, regulering, verantwoording en lokale betrokkenheid.
- De SERV merkt op dat ten gevolge van een lacune in het huidige decretale kader de VREG weliswaar voor de werkmaatschappij toestemming kan verlenen, maar dat ze die toestemming niet kan intrekken. De SERV vraagt om dit te remediëren. Op die vraag wordt ingegaan.
- De SERV vraagt om de regulering van de regulator te versterken.

Hierbij kan als repliek worden gewezen op het feit dat aan het ontwerpdecreet een aantal wijzigingen worden aangebracht die de effectiviteit van de handhaving van de regulator versterken. Tot slot bevat het ontwerpdecreet aangaande digitale meters ook de rechtsgrond om voorwaarden aan derden (bv. Atrias) op te leggen, wat de handhaving van de regulator ook ten goede zal komen.

- De SERV merkt op dat in het Energiedecreet van 8 mei 2009 het woord "werkmaatschappijen" nog wordt gebruikt terwijl ten gevolge de door dit ontwerpdecreet door te voeren wijzigingen er nog slechts één enkele werkmaatschappij kan bestaan. Deze discrepantie in artikel 5.1.1 en artikel 13.1.7 wordt weggewerkt.
- De SERV stelt dat er steeds "voldoende specifieke en specialistische kennis, deskundigheid en capaciteit" voorhanden moet zijn om de taken goed uit te voeren. Dit is de evidentie zelve. De technische, organisatorische capaciteit en de professionele betrouwbaarheid zijn conform artikel 4.1.4, §2 Energiedecreet zelfs expliciete voorwaarden om aangesteld te worden en te blijven, en werden in het Energiebesluit nader uitgewerkt. De finale toets of aan die voorwaarden is voldaan zit uiteraard in het toezicht en appreciatie die door de regulator in concreto worden uitgevoerd.

Er dient te worden opgemerkt dat de vraag van de SERV naar een "aangepaste tariefmethodologie" t.g.v. het Europeesrechtelijk *communautaire acquis* buiten de bevoegdheid van de Regering en decreetgever ligt. In zoverre dat de bemerkingsen van

de SERV betrekking hebben op de vaststelling van de tarieven behoeft die commentaar dan ook geen antwoord. Dit betreft immers een autonome bevoegdheid van de energieregulator. De Regering heeft echter in haar ontwerp reeds rekening gehouden met de bezorgdheid dat intern in Vlaanderen benchmarkmogelijkheden wegvallen en het ontwerpdecreet past richtsnoer 6 aan dat de VREG dit aan de hand van een vergelijking met distributienetactiviteiten in de buurlanden uitvoert. Kwesties zoals kostenefficiënte uitvoering zijn immers zaken die niet exclusief-Vlaams zijn.

- De SERV wil de betrokkenheid van de lokale overheden vergrootten via meer informatiedoorstroming

Net omwille van het feit dat de inkrimping van het aantal leden van de raden van bestuur mogelijks tot gevolg heeft dat kleinere gemeenten geen plaats meer aan de bestuurstafels zullen terugvinden, bepaalt de conceptnota expliciet dat elke deelnemende gemeente steeds een onbezoldigd zitje heeft in de regionale overlegcomités. Op die wijze zullen ze nog steeds betrokken worden bij het beleid.

- De SERV merkt op dat het verzameldecreet niet gebruikt wordt om enkele andere hangende dossiers nader decretaal te regelen, zoals de gevraagde decreetale verankering van de uitrolstrategie voor de digitale meter, of de nadere regeling van de compensatie voor de terugdraaiende tellers voor PV-panelen tot 2020. De SERV verliest hierbij uit het oog dat die thema's deel uitmaken van een ander decretaal initiatief met een eigen regelgevend traject, en waarover de SERV overigens ook al advies verleende. In zoverre de commentaar dan ook betrekking heeft top databeheer valt zij buiten de scope van dit ontwerp.
- De SERV heeft een aantal bemerkingen met betrekking tot het concept regelluwe zones. Zoals de SERV echter zelf al aanhaalt is de regeling aangaande regelluwe zones uit het ontwerp van bestuursdecreet suppletief. In casu bepaalt dit ontwerpdecreet de materies waarover al dan niet via een regelluwe zone van het bestaande regelgevende kader kan worden afgeweken. Die specifieke regels zijn gestoeld op enerzijds het rekening moeten houden met de specifieke Europeesrechtelijke verplichtingen uit het beleidsveld energie, en anderzijds de bekommernis van deze Regering dat via regelluwe zones in dit beleidsveld geen afbreuk kan worden gedaan aan het niveau van sociale bescherming.

II.2. MINA-RAAD

De Minaraad heeft op 26 april 2018 laten weten geen advies te geven over het ontwerpdecreet.

II.3. AFDELING WETGEVING VAN DE RAAD VAN STATE

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Dit decreet betreft een gewestbevoegdheid. Artikel 6, §1, VII van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen stelt dat de gewesten in ieder geval bevoegd zijn op vlak van het energiebeleid voor: de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70 kilovolt en de openbare gasdistributie, inclusief de bevoegdheid met betrekking tot de distributienettarieven; de aanwending van mijnogas en van het gas afkomstig van hoogovens; de netten van warmtevoorziening op afstand; de valorisatie van steenbergen; de nieuwe energiebronnen met uitzondering van deze die verband houden met kernenergie; de

terugwinning van energie door de nijverheid en andere gebruikers; en het rationeel energieverbruik.

Artikel 2

1° Het Energiedecreet legt in artikel 7.1.1 voor installaties met startdatum voor 2013 die een tweede verlengingsperiode van 5 jaar aanvragen, en voor installaties met startdatum vanaf 2013 voor steun na de initiële steunperiode de totale bandingcoëfficiënt B_{tot} vast als maximale bandingfactor. De huidige definitie en berekening van B_{tot} is echter complex en moeilijk op voorhand in te schatten, omdat ze niet kalenderjaar gebonden is. Daarom wordt de definitie van B_{tot} vervangen door "de totale bandingcoëfficiënt, dat is de verhouding tussen het aantal toegekende, voor de certificatenverplichting aanvaardbare groenestroomcertificaten in kalenderjaar $n-2$ en de totale bruto productie van groene stroom in het Vlaamse Gewest in datzelfde kalenderjaar zoals te rapporteren in het kader van de richtlijn 2009/28/EG en volgens de daarin vastgelegde berekeningsmethode".

2° Er wordt voorgesteld de huidige onderstaande definitie van "datum van indienstneming" te verduidelijken door toe te voegen wat precies als datum van indienstneming moet beschouwd worden.

3° De definitie van het begrip "eigen site" (artikel 1.1.3, 30°/1 Energiedecreet) is thans beperkt tot de aansluitende percelen die toebehoren tot eenzelfde eigenaar, opstalhouder of concessiehouder. De erfpachter ontbreekt hierbij. Dit wordt thans rechtgezet.

4° Er wordt in het Energiedecreet van 8 mei 2009 een algemene definitie ingevoerd voor het begrip "energiehuis".

5° In artikel 1.1.3, 49° van het Energiedecreet wordt in de aldaar gedefinieerde term "erkende instelling voor schuldbemiddeling" nog steeds verwezen naar het "decreet van 24 juli 1996 houdende de regeling tot erkenning van de instellingen voor schuldbemiddeling in de Vlaamse Gemeenschap". Het opschrift van dit decreet van 24 juli 1996 werd echter meermaals en laatst via het decreet van 17 februari 2017⁶ gewijzigd. De verwijzing naar dit decreet in punt 49° wordt thans ook in lijn met die wijzigingen gebracht.

6° Dit betreft een correctie van een niet meer actuele verwijzing naar federale regelgeving.

7° De definitie van ingrijpende wijziging wordt verduidelijkt. De definitie luidt momenteel: "*68°/2 ingrijpende wijziging : wijziging van een warmte-krachtinstallatie die ouder is dan tien jaar voor motoren en vijftien jaar voor turbines, waarbij minstens de motor of turbine vervangen wordt door een nog niet gebruikte motor of turbine.*".

Deze definitie is taalkundig onjuist en er wordt dan ook voorgesteld deze te verduidelijken als volgt: "*wijziging van een warmte-krachtinstallatie, waarvan de motor ouder is dan tien jaar en/of waarvan de turbine ouder is dan vijftien jaar, en waarbij minstens de motor of de turbine vervangen wordt door een nog niet gebruikte motor of turbine*". Het is immers niet de installatie *as such* die een bepaalde ouderdom moet hebben, maar wel de motoren of turbines die onderdeel uitmaken van deze installatie. De leeftijd van een motor of turbine begint bijgevolg te lopen vanaf het moment dat deze motor of turbine onderdeel uitmaakt van de productie-installatie. Indien de motor of turbine vervangen wordt door een gelijkaardige motor of turbine, bijvoorbeeld in het kader van een onderhoudscontract of een defect, blijft de leeftijd van de motor of turbine verder lopen.

Bovendien wordt - voor de volledigheid en om misbruik te vermijden - ook toegevoegd dat, indien een warmte-krachtinstallatie uit meerdere motoren of turbines bestaat, alle motoren en turbines in dat geval ouder moeten zijn dan respectievelijk tien of vijftien jaar en ook alle motoren en turbines vervangen moeten worden door een nog niet gebruikte motor of turbine.

⁶ Decreet van 17 februari 2017 houdende regeling tot erkenning en subsidiëring van een Vlaamse organisatie ter ondersteuning van welzijnsbevordering en samenlevingsopbouw, BS 21 maart 2017

8° Bij de (her)indeling van verschillende categorieën van netgebruikers in klantengroepen, moet de regulator ook rekening houden met de definitie van "klantengroep" in art. 1.1.3, 74°/1, Energiedecreet. Klantengroepen mogen dus volgens het decreet enkel worden afgebakend op basis van in de definitie opgenomen criteria, zijnde: het type netwerk, het type aansluiting, of er al dan niet compensatie is tussen afname en injectie, het jaarverbruik, of er al dan niet injectie is. Een onderverdeling van de distributienetgebruikers in klantengroepen op basis van andere dan de voormelde criteria strookt momenteel niet met de decretale definitie van "klantengroep". De VREG stelt de volgende extra criteria voor om bijvoorbeeld bij de introductie van een nieuwe tariefstructuur niet beperkt te worden door de bestaande definitie van klantengroep:

- Type meetinstallatie: in het onderzoek naar een nieuwe tariefstructuur ligt de piste nog open om voor de klassieke meters de bestaande tariefstructuur te behouden en enkel voor de digitale meters met een capaciteitsgebaseerde tariefstructuur te werken. Dit is niet mogelijk met de huidige definitie van klantengroep.
- Toegangsvermogen: het aansluitingsvermogen kan nu al onder het criterium 'type aansluiting' geressorteed worden. Het toegangsvermogen echter niet. Daarom stellen wordt voorgesteld om dit criterium, en het criterium "piekvermogen", toe te voegen aan de definitie.

9° Het begrip "leverancier" is in artikel 1.1.3, 78° van het Energiedecreet zo ruim gedefinieerd dat in een aantal gevallen onterecht sprake is van een leverancier. Het meest concrete geval is een exploitant van laadpaalinfrastructuur, die duidelijk elektriciteit verkoopt aan een afnemer. Uit de betreffende wetgeving blijkt echter dat degene die beschouwd wordt als leverancier hier degene is die energie levert aan het toegangspunt van het oplaadpunt. Gezien oplaadpunten toegestane uitzonderingen zijn op privé-distributienetten, graag uitzondering op de definitie van leverancier voor deze netten. Ook een kotbaas zou onder de huidige definitie van leverancier vallen. De nieuwe definitie ("elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die aan een of meerdere afnemers elektriciteit of aardgas verkoopt via het transmissienet, het vervoersnet, het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, het distributienet of het gesloten distributienet") sluit hem hiervan uit. Hetzelfde geldt voor leveringen die plaatsvinden via een directe lijn of een directe leiding.

10° Aangezien de verplichting om voor zonne-energie tweemaal per jaar de onrendabele toppen te berekenen via het decreet van 27 november 2015 reeds eerder werd opgeheven, wordt in de definitie van "lopend project" het overbodige punt b) opgeheven.

11° "Niet-commerciële instellingen" zijn thans in artikel 1.1.3, 92° van het Energiedecreet gedefinieerd als *"scholen, universiteiten, verzorgingsinstellingen en andere gemeenschapsdiensten, verenigingen zonder winstoogmerk en feitelijke verenigingen die een filantropisch, wetenschappelijk, technisch of pedagogisch doel nastreven op het gebied van energie, milieubescherming of bestrijding van sociale uitsluiting."*

Ondanks het feit dat dit ontegensprekelijk een niet-commerciële rechtspersoon is, is de uit het appartementsrecht gekende "vereniging van mede-eigenaars" niet opgenomen in de voormelde oplijsting. Dit betekent dus dat dergelijke rechtspersonen m.b.t. de gemeenschappelijke delen van appartementsgebouwen niet kunnen genieten van de voordelen die aan niet-commerciële instellingen op grond van het Energiedecreet van 8 mei 2009 [kunnen] toekomen (bijv. de energieleningen uit artikel 8.4.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009). Tegelijk zijn ze echter ook geen natuurlijke persoon of een vennootschap zodat ze ook niet op grond van andere bepalingen uit titel VIII van het Energiedecreet voor subsidiëring in aanmerking komen. Deze lacune wordt door het toevoegen van de VME aan de definitie "niet-commerciële instellingen" thans geremedieerd. Ook kerkfabrieken worden in het licht van deze bepaling thans als "niet-commerciële instellingen" gecatalogeerd.

14° Aangezien de verplichting om voor zonne-energie tweemaal per jaar de onrendabele toppen te berekenen via het decreet van 27 november 2015 reeds eerder werd opgeheven, wordt in de definitie van "nieuw project" het overbodige punt b) opgeheven.

12° & 15°. Er wordt voorgesteld een definitie in te voegen van het begrip "nieuwe productie-installatie". Immers, in de praktijk wordt de administratie regelmatig geconfronteerd met discussies en rechtszaken omtrent de interpretatie van het begrip nieuwe productie-installatie, zoals dat gehanteerd wordt in art. 7.1.6, § 1, lid 8 en 10 van het Energiedecreet (betreft de minimumsteun). Door een duidelijke definitie in te voegen, zullen zulke discussies en rechtszaken vermeden kunnen worden, hetgeen overduidelijk een daling van de administratieve en financiële last tot gevolg zal hebben:

"Een nieuwe groenestroominstallatie is een nieuw opgerichte installatie die volledig zelfstandig en onafhankelijk elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen opwekt. De noodzakelijke onderdelen van de installatie mogen nog niet eerder gebruikt zijn in een groenestroominstallatie.

Een nieuwe warmte-krachtinstallatie is een nieuw opgerichte installatie die volledig zelfstandig en onafhankelijk in één proces thermische warmte en elektrische of mechanische energie opwekt. De noodzakelijke onderdelen van de installatie mogen nog niet eerder gebruikt zijn in een warmte-krachtinstallatie."

Het begrip nieuwe productie-installatie wordt aldus gedefinieerd, en in de definitie wordt een onderscheid gemaakt tussen nieuwe groenestroominstallaties en nieuwe warmte-krachtinstallaties, aangezien deze begrippen in die hoedanigheid niet worden gebruikt in de regelgeving.

Mutatis mutandis geldt deze definitie ook voor "productie-installatie" in artikel 7.1.1 Energiedecreet (betreft de toekenning van certificaten).

16° dit punt betreft het invoegen van een definitie van het begrip "onderneming in moeilijkheden". De definitie hieromtrent uit de Algemene Groepsvrijstellingsverordening wordt overgenomen.

17° Dit punt voegt een verkorte definitie is voor de in het decreet meermaals gebruikte verwijzing naar de Richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG.

18° Artikel 1.1.3, 113/2° van het Energiedecreet stelt dat de startdatum voor installaties op basis van zonne-energie geldig blijft "*gedurende twaalf maanden en voor andere installaties gedurende 36 maanden na de aanvraag.*"

De termijn van twaalf maanden voor installaties op basis van zonne-energie blijkt te kort om zeer grootschalige projecten te realiseren. Daarom wordt voorgesteld om deze termijn te verlengen tot vijftien maanden voor projecten op basis van zonne-energie met een maximaal AC-vermogen van de omvormer(s) groter dan 10 MW. De termijn van 36 maanden is voor een warmte-krachtinstallatie met een elektrisch vermogen hoger dan 25 MW, als bedoeld in de bijlage van richtlijn 2012/27/EU, dan weer vaak onhaalbaar doordat deze - in tegenstelling tot loutere opwekkingsinstallaties van hernieuwbare elektriciteit - gekoppeld zijn aan industriële processen of er deel van uitmaken. De bouw van een dergelijke installatie is dan ook vaak rechtstreeks gekoppeld aan de bouw van andere industriële installaties. Dit houdt in dat een project voor een nieuwe warmte-krachtinstallatie groter dan 25 MW vaak niet enkel de bouw van de installatie zelf omvat, maar ook de opbouw van volledig nieuw industrieel proces, zoals de constructie van een nieuwe fabriek. De geldigheidstermijn van een startdatum van 36 maanden is in zo'n gevallen vaak onvoldoende om de periode tussen het moment van investeringsbeslissing en indienstname van de warmte-krachtinstallatie te overbruggen. Bij deze geldigheidstermijn kan op het moment van investeringsbeslissing dan ook geen zekerheid worden gegeven over de hoogte van de bandingfactor die zal worden toegekend aan de warmte-krachtinstallatie, wat de haalbaarheid van dergelijke projecten niet ten goede komt. In sommige gevallen zal het gebrek aan investeringszekerheid er zelfs toe leiden dan een potentieel interessant project niet wordt uitgevoerd. Het aanvragen van een startdatum op het moment van investeringsbeslissing heeft bij deze complexe warmte-

krachtinstallaties vaak zelfs geen enkel nut, aangezien de startdatum toch zal vervallen. Om deze reden wordt voorgesteld om de geldigheidstermijn van de startdatum voor warmtekrachtinstallaties met een vermogen groter dan 25 MW te verhogen naar 48 maanden.

19° Artikel 1.1.3, 113/2° van het Energiedecreet voorziet thans in de mogelijkheid om de geldigheidsduur van de startdatum te verlengen: *"Deze startdatum blijft voor installaties op basis van zonne-energie geldig gedurende twaalf maanden en voor andere installaties gedurende 36 maanden na de aanvraag. Voor biomassa-projecten of warmtekrachtprojecten uit de door de Vlaamse Regering conform artikel 7.1.4/1, §1, tweede lid, vastgelegde projectcategorieën waarvoor per project een specifieke bandingfactor wordt vastgelegd, kan deze termijn maximaal drie maal voor één jaar verlengd worden op basis van een grondig onderbouwde motivatie waarin de aanvrager aan het Vlaamse Energieagentschap aantoonst dat de geldigheidsduur van de startdatum onvoldoende is om het project in gebruik te nemen."*

Voormelde mogelijkheid werd via het decreet van 28 juni 2013⁷ ingevoerd, maar dit enkel voor zover het biomassa-projecten of warmtekrachtprojecten betreffen uit de door de Vlaamse Regering conform artikel 7.1.4/1, § 1, tweede lid, van het Energiedecreet vastgelegde projectcategorieën waarvoor per project een specifieke bandingfactor wordt vastgelegd. Deze termijn kan maximaal drie maal voor één jaar verlengd worden op basis van een grondig onderbouwde motivatie waarin de aanvrager aan het Vlaams Energieagentschap aantoonst dat de geldigheidsduur van de startdatum onvoldoende is om het project in gebruik te nemen. Deze maatregel houdt dan ook voor de projectontwikkelaars geen absoluut recht in, maar betreft een mogelijke gunstmaatregel vanwege de overheid. In die zin duidt immers de door de decreetgever specifiek gehanteerde woordkeuze: "kan verlengd worden" i.p.v. "wordt verlengd".

In de memorie van toelichting bij het decreet van 28 juni 2013 wordt over een dergelijke verlengingsaanvraag verder gesteld dat "de aanvrager dan wel aan het Vlaams Energieagentschap overtuigend [zal] moeten bewijzen aan de hand van objectieve argumenten dat de geldigheidsduur van de startdatum om technische redenen onvoldoende is om het project tijdig in gebruik te nemen".⁸

Deze ongelijke behandeling t.o.v. andere technologieën werd in 2013 door de decreetgever verantwoord geacht omdat zij meende dat biomassa- en warmtekrachtprojecten technisch complexer waren dan andere productie-installaties. Op commercieel vlak verschillen biomassa- en warmtekrachtprojecten daarentegen niet fundamenteel van andere productie-installaties. Het is, gelet op het gelijkheidsbeginsel, echter niet langer opportuun om een dergelijke afwijkende regeling voor een beperkte categorie van technologieën in stand te houden. Daarom wordt voorgesteld om, ten einde voor alle dossiers een technologie-neutrale behandeling te garanderen, deze uitzonderingsmogelijkheid af te schaffen.

20° Uit de huidige definitie van startdatum in artikel 1.1.3, 113°/2 van het Energiedecreet volgt dat, eenmaal een startdatum werd vastgesteld, de aanvrager zich gedurende een periode van een jaar (PV) dan wel drie jaar (ofte 36 maanden) na de aanvraag kan beroepen op de vastgestelde startdatum voor dat project. Na deze periode kan een nieuwe startdatum voor datzelfde project worden aangevraagd **voor zover de installatie nog niet in gebruik werd genomen** en nog steeds over **de** (initiële) stedenbouwkundige en milieuvergunning (dan wel omgevingsvergunning) beschikt.

Bijgevolg kan men op heden geen nieuwe startdatum verkrijgen indien de installatie tussen het vervallen van de vorige startdatum en het aanvragen van een nieuwe startdatum reeds in dienst werd genomen. In het geval dat men de installatie toch in dienst stelt nadat de startdatum vervallen is, zal men geen steun meer kunnen krijgen aangezien de startdatum vervallen is en men niet voldoet aan de vereiste voorwaarden om een nieuwe aan te vragen. Aangezien dit als onbillijk wordt ervaren, wordt voorgesteld om de definitie aan te passen door de voorwaarde van het niet in gebruik nemen van de installatie op te heffen.

⁷ Decreet van 28 juni 2013 houdende diverse bepalingen inzake energie, BS 28 juni 2013

⁸ Parl. St. (2012-2013), St. 2031/1 , p.10

21° Door de toevoeging van 'vereiste' voor stedenbouwkundige vergunning, milieuvergunning, wordt duidelijker dat, zolang men beschikt over de noodzakelijke vergunningen, en ook al verschillen deze van de oorspronkelijke vergunningen, men niettemin een nieuwe startdatum kan aanvragen voor een bepaald project. Tegelijkertijd wordt ook de omgevingsvergunning aan deze opsomming toegevoegd.

Artikel 3, artikel 4, 3° en artikel 59

Titel II van het Energiedecreet bevat de doelstellingen van het Vlaamse energiebeleid. Hieraan wordt, ter uitvoering van het Regeerakkoord, expliciet toegevoegd dat het Vlaamse Gewest in de uitvoering van haar energiebeleid ervoor zorgt dat:

1° de impact van de verschillende gewestelijke componenten in de energiekost in Vlaanderen geen significant negatief effect hebben op de koopkracht van huishoudelijke afnemers;

2° de competitiviteit van ondernemingen beschermd wordt door de energiekost te vergelijken met de buurlanden, en in het bijzonder voor energie-intensieve bedrijven ervoor te zorgen dat de verschillende gewestelijke componenten van de energiekost niet significant hoger zijn dan in de buurlanden.

De Vlaamse Regering zal jaarlijks rapporteren over de uitgevoerde maatregelen in het kader van deze bepaling.

In het kader van deze energienorm wordt aan de VREG de taak gegeven om jaarlijks tegen 15 mei en in samenwerking met de federale energieregulator, en eventueel de andere gewestelijke energieregulatoren, een studie op te maken en bekend te maken rond de verschillende componenten van de energiekost. Die studie bevat minstens een benchmark met de buurlanden. Als overgangsmaatregel wordt echter bepaald dat de eerste studie pas tegen 1 september 2019 moet worden opgemaakt.

Artikel 4, 1°

De VREG maakt conform artikel 3.1.3 van het Energiedecreet jaarlijks tegen 30 juni per leverancier een rapport op aangaande:

- de gewogen gemiddelde kost per groenestroom- of warmtekrachtcertificaat dat gedurende de laatste inleveringsperiode werd ingeleverd voor de certificatenverplichtingen, vermeld in respectievelijk artikel 7.1.10 en artikel 7.1.11 van het Energiedecreet, waarbij de VREG:

* bij de berekeningen van de gewogen gemiddelde kost voor de ingeleverde certificaten die verhandeld werden, de handelsprijs gebruikt die de leveranciers moeten kenbaar maken aan de VREG;

* bij de berekeningen van de gewogen gemiddelde kost voor de ingeleverde groenestroomcertificaten en warmte-krachtcertificaten die aan de leverancier in zijn hoedanigheid als producent werden toegekend, de onrendabele top hanteert die is berekend voor de technologie en datum van indiening van de installatie waarvoor het certificaat werd toegekend. Bij ontstentenis van een onrendabele top wordt gebruikgemaakt van een geschatte onrendabele top;

- het aantal groenestroomcertificaten en warmte-krachtcertificaten waarover een leverancier beschikt;

- het aantal groenestroomcertificaten en warmte-krachtcertificaten dat gedurende de laatste inleveringsperiode werd ingeleverd voor de certificatenverplichtingen;

- de door elke leverancier gemaakte en doorgerekende kosten om te voldoen aan de certificatenverplichtingen waarbij de VREG per elektriciteitsleverancier de gewogen gemiddelde kost per certificaat, berekend volgens punt d) voor de vorige inleveringsperiode, vergelijkt met de doorgerekende kost per certificaat voor die inleveringsperiode, zoals door de elektriciteitsleverancier gerapporteerd in het kader van de V-test voor het gemiddelde huishoudelijke klantenprofiel.

Het Vlaams Energieagentschap heeft deze gegevens echter nodig voor het tijdig opmaken van de aan het agentschap krachtens of door het Energiedecreet opgelegde

rapportageverplichtingen. Om die redenen wordt de jaarlijkse rapporteringstermijn vervroegd naar 15 mei.

Artikel 4, 1°, artikel 5, artikel 6 en artikel 13, 3°

Momenteel is in artikel 3.1.3, 3.1.4/2 en 3.1.4/3 van het Energiedecreet enkel voorzien in een bemiddelings- en geschillenbeslechtsprocedure bij de VREG wanneer deze worden geïnitieerd tegen de netbeheerder of beheerder van een gesloten distributienet. Wanneer die netbeheerder zelf het geschil initieert, dan is er geen dergelijke verplichting, wat geen wapengelijkheid tussen partijen creëert. Een dergelijk geschil dat door de netbeheerder wordt geïnitieerd kan bijvoorbeeld bestaan uit het ontzeggen van de toegang tot het net. Dit is een ingrijpende maatregel en leidt tot het einde van de activiteiten van een marktpartij. Het is dan ook belangrijk dat een onafhankelijke partij probeert de partijen tot een vergelijk te laten komen, alvorens toestemming wordt gegeven om te toegang te beëindigen of op te schorten. Er wordt dan ook voorgesteld om de bemiddeling en beslechting van geschillen uit te breiden naar geschillen die door de netbeheerder of beheerder van een gesloten distributienet zelf worden ingeleid.

Artikel 7

Er is momenteel geen homogene afbakening van de werkingsgebieden van de distributienetbeheerders: in 14 gemeenten zijn zowel distributienetbeheerders behorende tot de Eandis-groep als distributienetbeheerders behorende tot de Infrax-groep actief en in bepaalde regio's is er eilandvorming. Een dergelijk onsamenhangend geheel maakt het moeilijk om schaal- en synergievoordelen te realiseren.

De Vlaamse Regering stelt daarom voor om het grondgebied van Vlaanderen op te delen in homogene lokale geografisch aaneengesloten exploitatiegebieden met als doel om zo de operationele efficiëntie te verhogen. Zo wordt het lappendeken ongedaan gemaakt zonder te raken aan de lokale autonomie inzake keuze voor DNB van de gemeenten. Een dergelijke opdeling moet dan ook leiden tot efficiëntiewinsten. Dit zal dan ook zeer nauwlettend opgevolgd worden.

In het Energiedecreet van 8 mei 2009 worden randvoorwaarden vastgelegd waarbinnen gemeenten kunnen kiezen voor een distributienetbeheerder. De volgende twee randvoorwaarden zullen opgelegd worden:

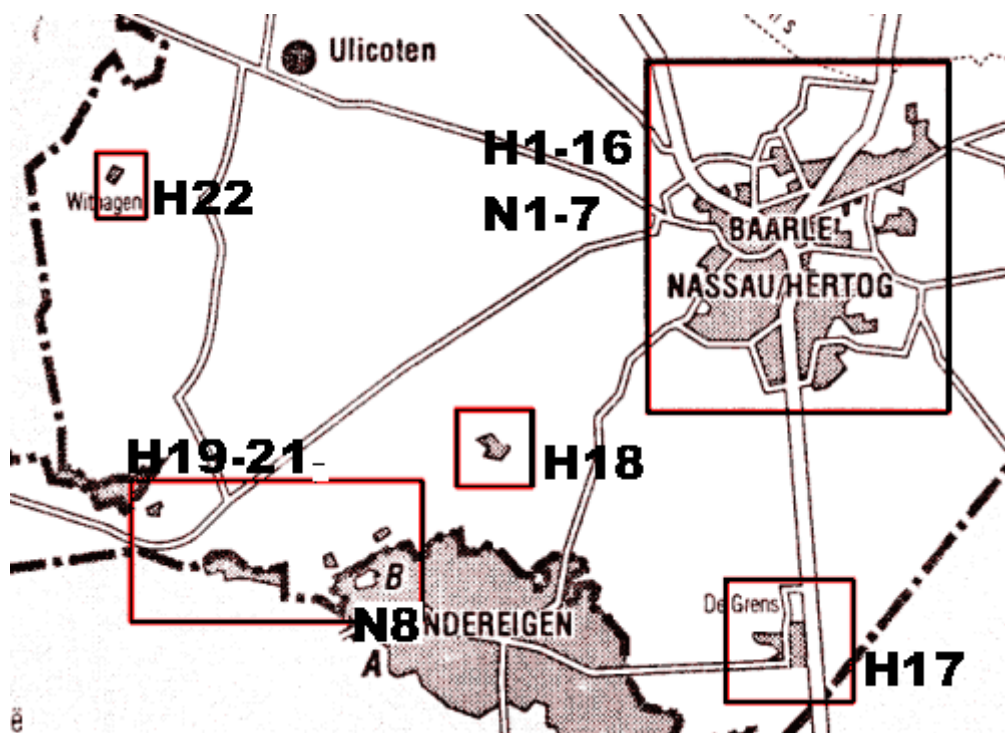
- dezelfde distributienetbeheerder voor gas en elektriciteit en
- aaneensluitende geografische gebieden.

Het kan zodoende noodzakelijk zijn dat de distributienetbeheerders aan gebiedsuitwisseling doen ten einde te voldoen aan de in dit decreet vastgelegde principes. Daarom wordt voorzien in een overgangsmaatregel. De distributienetbeheerders hebben tot en met 1 januari 2021 om te voldoen aan deze voorwaarden. De VREG doet, conform de door de Vlaamse Regering vastgestelde procedure (momenteel bijv. artikel 3.1.27 van het Energiebesluit van 19 november 2010), waar nodig een nieuwe aanwijzing als distributienetbeheerder of wijzigt de bestaande aanwijzing als distributienetbeheerder.

Er wordt op het voormelde principe echter voorzien in één uitzondering, met name voor het gebied van de gemeente Baarle-Hertog dat volledig omgeven is door Nederlands grondgebied. *Baarle-Hertog* (748 ha) is een Belgische gemeente en bestaat uit het dorp *Zondereigen* en de gehuchten *Gel* en *Ginhoven* in België en 22 enclaves in Nederlands gebied. *Baarle-Nassau* (7638 ha) is Nederlands en bestaat uit de kern Baarle-Nassau met 7 exclaves in het centrum, 1 enclave in *Zondereigen* en de dorpen *Castelré* en *Ulicoten*.

In 1843 werd in het *Tractaat van Maastricht* de grens tussen het Koninkrijk Nederland en het Koninkrijk België vastgesteld. Toen bleek dat om historische redenen tussen de grenspalen

214 en 215 over een lengte van 50 kilometer geen grenslijn te trekken was. In plaats daarvan werd een grensovereenkomst gemaakt waarbij van 5732 individuele percelen grond telkens de afzonderlijke nationaliteit werd vastgesteld. Op 26 april 1974 is door Nederland en België een verdrag tot definitieve grensvaststelling tussen de palen 214 en 215 gesloten. Achteraf bleek één gebiedje - midden in het veld onder Ulicoten - noch aan België noch aan Nederland te zijn toebedeeld. In 1995 werd dit stuk toebedeeld aan België als 22e enclave van Baarle-Hertog. De gemeentegrenzen werden toen ook officieel tot staatsgrens verheven.

De inwoners van Baarle-Hertog zijn aangesloten op het elektriciteitsdistributienet van de Vlaamse netbeheerder Iveka. Voor wat aardgas betreft, zijn een deel van de inwoners van Baarle-Hertog echter aangesloten op het aardgasdistributienet van de Nederlandse netbeheerder Intergas Netbeheer. Het gaat in totaal om een duizendtal aangeslotenen die wonen in de Belgische exclaves.

Gezien het bijzonder geografisch karakter van de enclaves van de gemeente Baarle-Hertog die geheel omringd zijn door Nederlands grondgebied, wordt de VREG gemachtigd om indien daarvoor een technische of financiële noodzaak bestaat, voor dit specifieke gebied nog steeds een verschillende elektriciteitsdistributienetbeheerder en aardgasdistributienetbeheerder aanstellen.

Wat betreft het grondgebied van de gemeente Baarle-Hertog dat volledig omgeven is door Nederlands grondgebied, wordt ook nog een uitzondering gecreëerd op de regel dat de netbeheerder steeds over een "aaneensluitend geografisch afgebakend gebied" moet beschikken aangezien enclaves per definitie echter geen "aaneensluitend geografisch afgebakend gebied" vormen. Ook voor het grondgebied van de gemeente Voeren moet zo een uitzondering worden gecreëerd aangezien deze Limburgse gemeente door een aantal Luikse gemeenten is afgescheiden van de rest van Vlaanderen, en waardoor diens netbeheerder als die meerdere gemeenten omvat dus ook de facto geen "aaneensluitend geografisch afgebakend gebied" kan hebben. In het kader van de beoordeling of een netbeheerder over een geografisch aaneensluitend afgebakend gebied beschikt dient dan ook geen rekening gehouden met het grondgebied van de gemeente Voeren of het grondgebied van de gemeente Baarle-Hertog dat volledig omgeven is door Nederlands grondgebied.

Artikel 8

Naar analogie met wat aangaande de databeheerder reeds is bepaald, wordt als een voorwaarde m.b.t. de technische, organisatorische en financiële capaciteit waaraan een (kandidaat-)netbeheerder moet voldoen om te kunnen worden aangewezen als netbeheerder en waaraan men moet blijven voldoen om aangewezen te blijven, opgenomen dat men over een door de VREG gecontroleerd ondernemingsplan moet beschikken.

Artikel 9, artikel 21, artikel 48 en artikel 49, 1°

Boven de distributienetbeheerders zal nog maar één enkele werkmaatschappij mogen opereren (in tegenstelling tot de huidige situatie die stelt dat er per distributienetbeheerder maximaal één werkmaatschappij mag zijn, wat dus tot elf werkmaatschappijen als gevolg kan hebben). Deze werkmaatschappij behandelt materies die DNB-overschrijdend zijn.

Dit heeft tot consequentie dat waar in het Energiedecreet het begrip "werkmaatschappij" in het meervoud wordt gebruikt (bv. artikel 5.1.1 en artikel 13.1.7 van het Energiedecreet), dit thans moet gewijzigd worden naar het enkelvoud.

In de tekst van artikel 4.1.5 wordt thans ook geëxpliciteerd dat als de VREG vaststelt dat de toestemmingsvoorwaarden vermeld in artikel 4.1.5, derde lid, artikel 4.1.7, artikel 4.1.8 of artikel 4.1.8/1 van het Energiedecreet niet worden nageleefd, de regulator de toestemming kan intrekken. Tot op heden was deze mogelijkheid niet expliciet voorzien.

Artikel 10 en artikel 11

De samenstelling van de raad van bestuur van de werkmaatschappij wordt beperkt. De Raad van Bestuur van de werkmaatschappij zal maximaal twintig leden (eventuele onafhankelijke bestuurders inbegrepen) tellen en zal samengesteld worden uit minstens één vertegenwoordiger per distributienetbeheerder. Op die wijze wordt vermeden dat bepaalde netgebieden niet gerepresenteerd worden in het bestuursorgaan.

Binnen de raad van bestuur wordt het aantal bestuurders van het andere geslacht vastgelegd op 1/3. Parlementsleden, noch ministers kunnen lid zijn van de raad van bestuur van de werkmaatschappij.

Er wordt voorzien in een overgangsmaatregel waarbij de werkmaatschappij beschikt over een termijn tot en met 1 april 2019 – de datum dat na de gemeenteraadsverkiezingen de raden van bestuur van de netbeheerders, enz. moeten zijn vernieuwd – om de samenstelling van haar raad van bestuur aan de voorwaarden, vermeld in het nieuwe artikel 4.1.5/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, aan te passen. Dit houdt ook – indien noodzakelijk – het tijdig doorvoeren van statutenwijzigingen in. Als de werkmaatschappij nalaat om de samenstelling van de raad van bestuur, als vermeld in artikel 4.1.5/1 aan te passen, dan kan de VREG de toestemming aan de distributienetbeheerders, vermeld in artikel 4.1.5, eerste lid, om gebruik te maken van die werkmaatschappij intrekken.

Er wordt wat betreft de legale en extralegale vergoedingen van de gedelegeerd bestuurder, CEO en het managementcomité van de werkmaatschappij tevens voorzien voor nieuwe aanstellingen (hieronder wordt begrepen: 'aanwerving', 'bevordering' of 'mobiliteit') in een loonmatiging. De voormelde personen zullen worden onderworpen aan de "minister-president-norm".⁹ Hoofdstuk 5 van het decreet van 22 november 2013 betreffende deugdelijk

⁹ De "minister-president-norm" werd vastgesteld als volgt:

- Men mag niet meer verdienen dan 242.723 euro geïndexeerd op jaarbasis (gerekend aan de index 1,5769). Dit is de som van het salaris en toelagen die jaarlijks bruto wordt toegekend aan de minister-president van de Vlaamse Regering. Voor de minister-president zijn de toelagen het vakantiegeld en de eindejaarstoelage. Onkostenvergoedingen en sociale voordelen zijn niet inbegrepen in dit bedrag.

bestuur in de Vlaamse publieke sector is hierbij van overeenkomstige toepassing.¹⁰

Een dergelijke abrupte invoering betreft echter een inbreuk op de contractsvrijheid van partijen. Ten einde bestaande contractuele engagementen te honoreren wordt voorzien in een overgangsmaatregel voor de op het moment van inwerkingtreding van dit decreet reeds zetelende leden of functiehouders. Zij kunnen conform artikel 15.3.5/17 na de inwerkingtreding van artikel 4.1.5/2 nog tot het einde van hun op dat moment lopende functie of mandaat van de geldelijke arbeidsvoorwaarden blijven genieten die zij genoten op de datum van inwerkingtreding van artikel 4.1.5/2.

Artikel 12

Er worden in artikel 4.1.14 van het Energiedecreet een aantal kleine rechtzettingen doorgevoerd die geen inhoudelijke gevolgen hebben. Zo staat er verkeerdelijk aardgas vermeld in een artikel dat enkel over elektriciteitsaansluitingen gaat, en staan de synoniemen "elke" en "iedere" als achtereenvolgende woorden vermeld.

Artikel 13

Artikel 4.1.18, §2 bepaalt de gevallen alwaar een netbeheerder de toegang tot diens net kan weigeren. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen weigeren, beëindigen en opschorten van toegang tot het net voor individuele toegangspunten enerzijds, bv. bij capaciteitstekort of voor veiligheid, en voor de toegangshouder (- leverancier) die niet meer aan zijn verplichtingen voldoet anderzijds. Deze bepaling wordt op de hierna volgende redenen herschreven:

- Ten eerste is het immers niet mogelijk om de toegang van de toegangshouder "op te schorten". Voor elk punt moet ten allen tijde een toegangshouder gekend zijn (voor allocatie, evenwicht, ...).

- Ten tweede hebben beide ingrepen duidelijk een andere draagwijdte. Opsplitsing schept hier meer regulatoire duidelijkheid.

Artikel 14, 1°

Omwille van de hervorming van de netbeheerders die door dit decreet wordt doorgevoerd, zal de VREG bij haar taken ook moeten rekening houden met een benchmark met de buurlanden op de dienstverlening van de netbeheerder. Een benchmark zal immers na deze hervorming pas voldoende representatief kunnen zijn wanneer deze gestaafd wordt met een voldoende representatieve groep die ook de buurlanden bestrijkt.

Artikel 15 en artikel 45, 2°

Via het decreet van 25 november 2016 "houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de oprichting en de organisatie van de regulator betreft" (BS 30 januari 2017) werd de energieregulator VREG omgevormd tot een parlementaire instelling. Deze omvorming hield ook in dat de instelling niet langer wordt geleid door een gedelegeerd bestuurder, maar door een algemeen directeur. In artikel 4.1.34 van het Energiedecreet staat echter nog steeds de oude term vermeld. Dit wordt rechtgezet.

-
- Indien men de "minister-president-norm" zou willen omzeilen door een te hoge forfaitaire vergoeding aan te rekenen, zal de fiscus dit niet aanvaarden en deze vergoeding beschouwen als een voordeel van alle aard waarop belastingen moeten worden betaald.

¹⁰ Hoofdstuk 5 omvat o.a. het verbod om de jaarlijkse bezoldiging, sociale voordelen, voordelen van alle aard, onkostenvergoedingen en eventuele andere bezoldigingselementen geheel of gedeeltelijk toe te kennen in aandelen of aandelenopties, het verbod om de bezoldiging te betalen aan een managementvennootschap, de regels m.b.t. vertrekpremies, pensioenregeling, variabele verloning,...

Tevens wordt een andere vergetelheid van decreetgever m.b.t. de aanduiding van de toezichters rechtgezet. Conform artikel 13.1.2, §2, eerste lid van het Energiedecreet worden de toezichters van de VREG nog steeds door de Vlaamse Regering aangeduid. Aangezien sinds begin 2017 de VREG via een voorstel van decreet werd omgevormd tot een parlementaire instelling, en dus niet meer onder de Vlaamse Regering valt, is het niet logisch dat die Regering nog het toezichthoudend personeel moet aanstellen.

Artikel 16

Artikel 4.2.1 Energiedecreet m.b.t. de inhoud van de technische reglementen dient te worden verduidelijkt op het vlak van toegangs- en aansluitingsvoorwaarden. De VREG is op basis van het Europees recht immers bevoegd om de voorwaarden inzake de aansluiting op en toegang tot het distributienet vast te stellen, of minstens de methode voor het berekenen of vastleggen van de voorwaarden voor aansluiting en toegang vast te leggen of voldoende ruim voor de inwerkingtreding ervan goed te keuren. Dit volgt uit artikel 37(6) a) richtlijn 2009/72/EG en 41(6) a) richtlijn 2009/73/EG. In het Energiedecreet wordt de Europese (exclusieve) bevoegdheid van de regulator om de aansluitings- en toegangsvoorwaarden te bepalen, geïntegreerd in de bevoegdheid van de VREG om de technische reglementen vast te stellen.

Aansluitingsvoorwaarden

Voor wat de feitelijke aansluitingsvoorwaarden betreft, wordt verwezen naar het aansluitingsreglement en -contract enerzijds en naar Deel III 'Aansluitingscode' van het TRD anderzijds. Zie bijvoorbeeld Hoofdstuk III.5 van het TRD: De rechten en plichten van de elektriciteitsdistributienetbeheerder en de elektriciteitsdistributienetgebruiker. Dat gaat dan over het gebruik, onderhoud, het tekenen van een aansluitingscontract (in sommige gevallen), de verzegeling, enzovoort.

Zo is voor de aansluiting op het distributienet elektriciteit en aardgas een aansluitingsreglement of aansluitingscontract van toepassing. Ze regelen de verhoudingen tussen de distributienetbeheerder en de distributienetgebruiker. Voor aansluitingen elektriciteit op laagspanning (nominale spanning < 1 000 V) en aardgas op lage druk of middendruk (aansluitingscapaciteit < 300 m³(n)/h) is het aansluitingsreglement van de distributienetbeheerder van toepassing. Voor aansluitingen elektriciteit op middenspanning en aardgas op middendruk (aansluitingscapaciteit ≥ 300 m³(n)/h) wordt tussen de distributienetbeheerder en de distributienetgebruiker een aansluitingscontract gesloten.

Toegangsvoorwaarden

Het Energiedecreet (art. 4.1.18.) bepaalt nu dat iedere netbeheerder de geldende tarieven en voorwaarden bekendmaakt waartegen de toegangshouder toegang tot het distributienet en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit kan verkrijgen. In de memorie van toelichting bij het decreet van 14 maart 2014 houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de omzetting van de Richtlijn van de Europese Unie 2012/27/EU van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie en de toekenning van groenestroomcertificaten, warmte-krachtcertificaten en garanties van oorsprong wordt hierover het volgende geschreven (pagina's 21 en 22):

"Er wordt tevens duidelijk gespecificeerd dat het de toegangshouder is die aan de tarieven en voorwaarden onderhevig is, en niet de toegangsgerechtigde. Het is immers de toegangshouder die toegang heeft tot het net, en die bijgevolg aan de door de netbeheerder gestelde voorwaarden en tarieven moet voldoen, zoals bepaald in het toegangsreglement of -contract.

De aanrekening van de tarieven door de netbeheerder aan de toegangshouder volgt nu reeds uit het toegangsreglement of -contract.

Dit wordt decretaal verankerd door bevestiging dat de tarieven en voorwaarden voor toegang tot het net gelden voor de toegangshouder.

Dit is niet meer dan een verduidelijking van wat op heden bepaald is door het huidige artikel 4.1.18, namelijk dat een leverancier in naam en voor rekening van zijn klant

toegang heeft tot het net, dit is tegen de gestelde tarieven en voorwaarden. Daarmee wordt in artikel 4.1.18 van het Energiedecreet bevestigd dat het 'leveranciersmodel' in Vlaanderen onverkort van toepassing is.

De doorrekening van de kosten – zoals onder meer de nettarieven die hij aan de netbeheerder betaalt voor toegang tot en gebruik van het net – die een toegangshouder maakt, aan zijn klant, is de evidentie zelf. Het staat de leverancier vrij zijn prijs te bepalen, dus zowel zijn energiekosten als de betaalde nettarieven dekt. Dit gebeurt dan ook als het ware automatisch via de ene factuur van de toegangshouder voor de toegangsgerechtigde.”

Voor wat de feitelijke toegangsvoorwaarden betreft, wordt verwezen naar het toegangscontract enerzijds en naar Deel IV 'Toegangscode' van het Technisch Reglement anderzijds. De verplichtingen uit het toegangscontract zijn krachtens de technische reglementen opgelegd. De technische reglementen voorzien immers in de verplichting van de toegangshouders om een toegangscontract af te sluiten met de distributienetbeheerders (art. IV.3.1.2 TRDE art. IV.3.1.1 TRDG). De technische reglementen geven ook een definitie van het begrip toegangscontract (Bijlage I TRDE en TRDG) en bepalen de minimale inhoud ervan (art. IV.3.2.7 TRDE en TRDG).

Artikel 17 en artikel 18

Er wordt in titel III, hoofdstuk III van het Energiedecreet een nieuwe afdeling III ingevoegd m.b.t. de "noodleverancier". Conform artikel 3.3 van richtlijn 2009/72/EG en artikel 3.3 van richtlijn 2009/73/EG kunnen de lidstaten, ten einde de universele dienstverlening te waarborgen, een noodleverancier aanwijzen. Tot op heden is dit in het Vlaamse Gewest niet gebeurd. Het is echter steeds mogelijk dat de VREG de leveringsvergunning van een leverancier intrekt (zoals overigens recent via BESL-2018-08 geschiedde), aan een leverancier de toegang tot het net wordt ontzegd, of dat een leverancier failliet gaat. Diens klanten komen zo van de ene dag op de andere in de kou te zitten zonder dat zij daartoe enige schuld hebben. Noch komen zij momenteel in aanmerking voor de sociale beschermingsmaatregelen die op grond van titel VI van het Energiedecreet en titel V van het Energiebesluit mogelijk zijn. Een dergelijke situatie wordt dan ook niet billijk geacht en er wordt voorgesteld om in uitvoering van de Europeesrechtelijke bepalingen in die gevallen een noodleverancier decretaal aan te stellen.

Naar analogie met de sociale openbardienstverplichtingen, waarbij de netbeheerder wordt aangeduid als sociaal vangnet, wordt hierbij gekozen deze noodlevering ook bij de netbeheerders te leggen. Een bijkomend voordeel van deze taak bij de netbeheerder te leggen is dat deze zich juist niet in één van de gevallen kan bevinden die aanleiding kunnen geven tot de noodlevering, wat indien deze taak via aanbesteding aan een welbepaalde leverancier wordt toegewezen wel het geval kan zijn, noch is het waarschijnlijk dat de netbeheerder failliet gaat. Verder heeft dit ook tot voordeel dat de distributienetbeheerder ervaring heeft in dergelijke gevallen net omwille van de praktische en technische gelijkwaardigheden met de sociale openbardienstverplichtingen die met zo een "overstap" gepaard gaan.

De netbeheerders zullen uiteraard de kosten van deze energielevering volledig verhalen op de klanten die op deze wijze tijdelijk van hen afnemen. Aangezien het om eindtarieven gaat is het Vlaamse Gewest echter niet bevoegd om de te hanteren tarieven vast te stellen (= bevoegdheid CREG). Het valt echter aan te nemen dat dit tarief bv. een ontradend tarief zal zijn zoals dat door de netbeheerders eerder werd gehanteerd voor klanten die zij bij hen "settelden". Aangezien het echter de bedoeling is dat dergelijke "noodklanten" slechts heel tijdelijk beleverd worden door de netbeheerder in zijn functie van noodleverancier, lijkt dit echter geen groot probleem. Het uiteindelijke doel is dan ook nog steeds dat dergelijke klanten zelf zo spoedig mogelijk naar de reguliere markt terugkeren en dat dit uiteraard enkel maar een noodoplossing is dat hen om billijkheidsredenen wordt aangeboden. Daarom zal de Vlaamse Regering een maximale termijn moeten bepalen waarbinnen een afnemer door de netbeheerder kan worden beleverd. De door de Regering vastgestelde termijn mag echter sowieso niet meer zijn dan zestig kalenderdagen.

Artikel 19

Artikel 4.6.1, §2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 stelt dat de aanleg van een gesloten distributienet dat de grenzen van de eigen site overschrijdt, is toegestaan na een voorafgaande toelating, verleend door de VREG, die hiertoe het advies van de betrokken netbeheerder inwint. Deze bepaling stelt echter geen termijn vast waarbinnen de netbeheerder diens advies moet verstrekken of waarbinnen de energieregulator haar beslissing moet nemen. Dit betekent dat een aanvrager gedurende lange tijd in het ongewisse kan blijven. Om die reden wordt thans in een temporele procedure voorzien.

De VREG beslist volgens deze nieuwe procedure over de toelating binnen een termijn van zestig dagen na ontvangst van de aanvraag. Er wordt thans ook een expliciete adviestermijn voor de netbeheerders ingevoegd van 15 kalenderdagen. Als de VREG oordeelt dat de toetsing van de aanvraag aan de voorwaarden uit dit hoofdstuk moeilijk tijdig uit te voeren is, dan deelt de VREG aan de aanvrager mee dat de termijn van zestig kalenderdagen verlengd wordt tot een termijn van negentig kalenderdagen. De verlengingsbeslissing vermeldt de reden of de redenen voor het uitstel. Bij gebrek aan beslissing binnen de voormelde termijn, wordt de toelating geacht stilzwijgend te zijn verleend.

Artikel 20

Artikel 4.7.1, §2 van het Energiedecreet stelt dat met betrekking tot de in dat artikel limitatief opgesomde gevallen alwaar een privé-distributienet toch toegelaten is, een privé-distributienet een openbare weg, waterloop, treinspoor of ander openbaar domein alleen kan kruisen als hiertoe toestemming van de distributienetbeheerder verkregen is. Ook hier zijn geen termijnen bepaald waarbinnen de netbeheerder een dergelijke vraag moet behandelen. Naar analogie met het ontworpen artikel 4.6.1 wordt hierin thans voorzien. Aangezien privé-distributienetten, behoudens de expliciet vermelde uitzonderingen, principieel verboden zijn, wordt echter niet voorzien in een stilzwijgende goedkeuring. De goedkeuringstermijn van de netbeheerder blijft een termijn van orde.

Artikel 22

Artikel 5.1.3 stelt dat onverminderd de bepalingen van de wet van 7 juni 1994 tot wijziging van het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaring te doen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen van elke aard, die geheel of gedeeltelijk ten laste van de Staat zijn, kan de netbeheerder of beheerder van het transmissienet de uitbetaling van groenestroomcertificaten, warmte-krachtkoppelingcertificaten, vergoedingen en premies die zijn ingesteld ter uitvoering van titel VII en VIII van dit decreet, opschorten, stopzetten of terugvorderen als er energiefraude als vermeld in artikel 1.1.3, 40° /1, e) of f), van dit decreet, wordt vastgesteld. Deze bepaling wordt echter verduidelijkt met betrekking tot wanneer de netbeheerder moet schorsen versus wanneer hij dient over te gaan tot definitieve stopzetting en terugvordering.

Een parallelle wijziging zal worden aangebracht aan paragraaf 2, die met betrekking tot koude- en warmtenetbeheerders via het decreet van 10 maart 2017 wordt toegevoegd.

Artikel 23, 1°

Momenteel stelt artikel 7.1.1, §2, tweede lid van het Energiedecreet onomwonden dat er geen groenestroomcertificaten worden toegekend voor de opwekking van elektriciteit uit zonne-energie als het fotovoltaïsch zonne-energiesysteem in aanmerking komt om te voldoen aan de verplichting opgelegd op grond van artikel 11.1.3. Er wordt zodoende hierbij geen rekening gehouden met de daadwerkelijk geproduceerde hoeveelheid hernieuwbare energie versus de

kwantitatieve voorwaarden van de minimumeisen met betrekking tot hernieuwbare energie in het kader van de energieprestatieregelgeving (momenteel 15 kWh per jaar per m² bruikbare vloeroppervlakte).

Er wordt voorgesteld om voor nieuwe dossiers deze verplichting te nuanceren en daarvoor in een regeling te voorzien waardoor voor de hoeveelheid elektriciteit die door het fotovoltaïsch zonne-energiesysteem wordt geproduceerd in surplus tot de hoeveelheid die nodig is om aan de verplichting opgelegd op grond van artikel 11.1.3 van het Energiedecreet te voldoen, wel groenestroomcertificaten toe te kennen.

Let wel indien het gaat om een bestaande installatie die wordt verhuisd van een bestaande woning naar een nieuwbouw om aldaar te voldoen aan de verplichting m.b.t. het minimumaandeel hernieuwbare energie, dan is én blijft het artikel 7.1.1, §2, tweede lid onverkort van kracht.

Artikel 7.1.1, §2, tweede lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009, in de lezing voorafgaand aan de inwerkingtreding van artikel 12, 1°, blijft echter van toepassing op de fotovoltaïsch zonne-energiesystemen uit dossiers waar de EPB-aangifte al was ingediend voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit artikel. Op deze wijze wordt niet retroactief ingegrepen op reeds gefinaliseerde energieprestatiedossiers en certificatendossiers.

Artikel 23, 2°

Artikel 7.1.1, §3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 voorziet in een regeling waarbij de Vlaamse Regering voor installaties met een startdatum vanaf 1 januari 2013 alsnog kan voorzien in een bijkomende steunperiode waarin men onder bepaalde voorwaarden van certificatensteun kan genieten.

In tegenstelling tot windenergie, zonne-energie, enz. worden de bestaande biomassa-projecten echter niet beschouwd als een technologie waarop prioritair moet ingezet worden. Het Vlaamse Gewest wil dan ook wat deze technologie betreft eerder inzetten op de ondersteuning van nieuwe biomassa-projecten die zowel milieuvriendelijker als efficiënter zijn, en niet in de verlengde ondersteuning van oudere weinig efficiënte projecten. Om deze redenen wordt voorzien dat als de Vlaamse Regering van deze delegatie gebruik maakt om een verlengingssysteem op poten te zetten, dergelijke "oudere" biomassa-projecten geen verlenging kunnen krijgen.

Artikel 24

Dit artikel wijzigt artikel 7.1.3 van het Energiedecreet en zorgt er voor dat naar de toekomst toe "ondernemingen in moeilijkheden" geen aanvraagdossier kunnen indienen voor het verkrijgen van hetzij groenestroomcertificaten, hetzij warmte-krachtcertificaten, zoals ook aangegeven wordt in de Europese richtsnoeren inzake staatssteun. De Vlaamse Regering houdt met dit principe rekening bij het vastleggen van de nadere toepassingsregels en procedures. Dit heeft evenwel enkel tot het gevolg dat een onderneming in moeilijkheden geen nieuwe aanvraag kan indienen om voor een (nieuwe) installatie die ze bezit of beheert certificaten te krijgen. Dit houdt dan ook expliciet niet in dat indien een installatie reeds recht heeft op certificaten en de onderneming die eigenaar of exploitant is later in de problemen komt, dat zij dit recht verliest.

Artikel 25

Er wordt bepaald dat het Vlaams Energieagentschap minstens jaarlijks de onrendabele toppen berekent en actualiseert. Zo wordt enige flexibiliteit ingebouwd met betrekking tot de frequentie van deze berekeningen zonder een gefixeerde timing vast te leggen zoals vroeger aangaande zonne-energie wel het geval was.

Tot nu toe was steeds de laatst berekende geactualiseerde bandingfactor van toepassing. Een PV-project met een startdatum van bijvoorbeeld september krijgt m.a.w. ook de geactualiseerde bandingfactor, want volgens de definitie van een lopend project zou dit PV-project in het voorbeeld een lopend project zijn. Door de noodzaak om deel b in de definitie voor lopende en nieuwe projecten te schrappen (zie supra), zou dit echter een wijziging betekenen ten opzichte van de huidige werkwijze voor de van toepassing zijnde bandingfactoren voor PV-projecten. Vandaar wordt voorgesteld om ook in artikel 7.1.4/1 §1, zevende lid, §4, eerste lid, 1°, en §4, derde lid toe te voegen dat niet alleen de bandingfactor voor lopende projecten, maar ook de bandingfactor voor nieuwe projecten met een startdatum t.e.m. 31 december van dat kalenderjaar van toepassing zijn. Vanaf 1 januari van het volgende kalenderjaar zijn dan zoals momenteel de nieuwe bandingfactoren van toepassing voor nieuwe projecten met startdatum vanaf 1 januari zoals die bepaald werden in het rapport van 30 juni voorafgaand.

Momenteel worden de onrendabele toppen conform artikel 7.1.4/1, §4, derde lid van het Energiedecreet enkel geactualiseerd 1) afhankelijk van de elektriciteitsprijs en 2) wanneer in de methodiek voor een projectcategorie geen brandstofkosten van toepassing zijn. De vennootschapsbelasting is evenwel één van de criteria die voorkomt in de door de Vlaamse Regering vastgestelde berekeningsmethodiek die door het Vlaams Energieagentschap moet worden gehanteerd in het kader van de berekening van de onrendabele toppen. Deze belasting is thans op het federale niveau onderhevig aan een verschuiving en aanpassing van de tariefstructuur, zodat dit een invloed kan hebben op de berekening van de onrendabele toppen. Daarom wordt voorgesteld om ook dit element aan actualisatie te onderwerpen. Hierdoor is echter ook een parallelle aanpassing van de bijlagen van het Energiebesluit, waarin de voormelde berekeningsmethodiek is vervat, nodig. Uiteraard dient dit enkel worden toegepast in een jaar dat een wijziging aan de vennootschapsbelasting van toepassing wordt: het heeft immers weinig zin om bij ongewijzigde toestand het Vlaams Energieagentschap te belasten met maken van dergelijke berekeningen.

Tot slot worden een aantal kleine aanpassingen en verduidelijkingen aangebracht aan artikel 7.1.4/1 van het Energiedecreet met het oog op het nader aansluiten qua terminologie en bewoordingen van deze bepalingen versus de in titel VI, hoofdstuk II/1 van het Energiebesluit vastgestelde procedures.

Artikel 26 en artikel 27

Conform artikel 7.1.6, §2, eerste lid en 7.1.7, §2, eerste lid van het Energiedecreet brengen de netbeheerders op regelmatige tijdstippen de groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten die aan hen werden overgedragen op de markt om de kosten die verbonden zijn aan deze opkoopverplichting (deels) te recupereren zodat hierdoor de nettarieven niet overmatig moeten worden belast. De VREG zorgt hierbij voor de transparantie en de regulariteit van de verkoop van die certificaten door de netbeheerders. De gewestelijke energieregulator dwingt hun hierbij echter dit op gezette tijden meermaals per jaar te doen, zelfs al zijn de marktcondities hiervoor op dat moment niet voordelig. Daarom wordt voorgesteld om de netbeheerders meer flexibiliteit te bieden door de woorden "op regelmatige tijdstippen" te vervangen door de woorden "minstens éénmaal per jaar". Dit houdt in dat iedere netbeheerder minstens éénmaal per jaar certificaten moet verkopen maar dat de exacte timing en het exact aantal "batches" dat wordt verkocht aan de appreciatie van de netbeheerder in kwestie wordt overgelaten.

Artikel 28

Dit artikel betreft de versteviging van de rechtsgrond van de "Supercap" in artikel 7.1.10, §3/1 van het Energiedecreet met betrekking tot het doorvoeren van een verrekening van de op het federale niveau vastgestelde gelijkaardige kost:

- Van het aan de Vlaamse overheid verschuldigde bedrag wordt het door de federale overheid vastgestelde op ondernemingsniveau of vestigingsniveau in het vorige jaar door die onderneming of vestiging verschuldigde en betaalde bedrag van de door financieringssteun voor hernieuwbare energie op federaal niveau ontstane kosten afgetrokken, met een plafond van een door de Vlaamse Regering bepaald percentage van het in het vorige jaar in totaal verschuldigde bedrag als gevolg van de Vlaamse "supercap"-regeling. Het verschuldigde bedrag als gevolg van de Vlaamse "supercap"-regeling is de 4% of 0,5% van de bruto toegevoegde waarde van de onderneming of vestiging in euro. Deze aftrekgeregeling geldt enkel voor aanvragen ingediend vanaf 2019, en op voorwaarde dat een gelijkaardige staatsteunconforme (cfr. EEAG¹¹) beperkingsregeling als deze Vlaamse ook op het federaal niveau bestaat.

De reden waarom deze aftrek van de federale kost in jaar N pas via de aanvraag ingediend in jaar N+1 gebeurt zit in de fundamentele verschillen van enerzijds de Vlaamse en anderzijds de federale financieringsregeling. De federale regeling is immers gebaseerd op een op kilowattuur gebaseerde heffing die in jaar N zelf wordt geïnd, en die tot een bepaald bedrag wordt geplafonneerd, terwijl de gewestelijke regeling gelinkt is aan een certificatenverplichting die niet exact de kalenderjaren volgt (1 april N-1 tot 31 maart N, waarbij N-1 voor het baseren van de quotumplichtige afnames het referentiejaar is). Op het moment dat de aanvraag bij het Vlaams Energieagentschap (uiterlijk op 15 juli N-1) wordt ingediend, zijn de meest actuele federale gegevens immers maar die van het vorige kalenderjaar.

- Indien een onderneming of vestigingseenheid in jaar N-1 gebruik maakte van de mogelijkheid om conform deze regeling het op ondernemings- of vestigingsniveau verschuldigde bedrag van de door financieringssteun voor hernieuwbare energie ontstane kosten te beperken, en zij dient in het jaar N geen nieuwe aanvraag in (bv. onderneming of vestiging voldoet niet langer aan de voorwaarden, of men maakt de keuze om er geen gebruik van te maken), dan kan zij een bedrag ter grootte van het door de federale overheid vastgestelde op ondernemingsniveau of vestigingsniveau in het jaar N-1 door die onderneming of vestiging verschuldigde en betaalde bedrag van de door financieringssteun voor hernieuwbare energie op federaal niveau ontstane kosten, met een plafond van een door de Vlaamse Regering bepaald percentage van het in het jaar N-1 verschuldigde bedrag als gevolg van de Vlaamse "supercap"-regeling, aan het Vlaamse Gewest terugvragen. Ook deze regeling geldt enkel wanneer en voor zover er op het federale niveau een gelijkaardige "supercap"-regeling bestaat.

Artikel 29 tot en met artikel 31

Deze artikelen vervangen in de artikelen 8.2.2, 8.3.1/1 en 8.4.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 de term "lokale entiteit", zoals voor de Zesde Staatshervorming van toepassing ten tijde van het FRGE, door de reeds in het Energiebesluit van 19 november 2010 gebruikte, en thans door artikel 2 ook decretaal gedefinieerde, term "energiehuis".

Artikel 32 tot en met artikel 35

Het is van belang om vooraf te herinneren aan de grote mate van autonomie waarbinnen de energiehuizen in het FRGE-verleden en tot op vandaag functioneren en de daaruit voortvloeiende grote diversiteit bij de energiehuizen onderling, zowel inzake de omvang van de werkingsbieden, de aard van de rechtspersoonlijkheid, de verschillende organisatiestructuren en (al dan niet aanwezige) samenwerkingsverbanden met partners, de werking, de klemtonen die gelegd worden, enz. Bij een hervorming is het dus van belang rekening te houden met de lokale eigenheid en autonomie en moet aan de energiehuizen voldoende ruimte gelaten worden om een werkwijze te ontwikkelen die tot de beoogde resultaten leidt. Tegelijkertijd zal worden gestreefd naar een maximale synergie met bijv. de in veel gemeenten al actieve woonloketten, en een meer doorgedreven afstemming met de

¹¹ Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van milieubescherming en energie 2014-2020

takenpakketten van de energiesnoeiërs (energiescan type 2), de energieconsulenten voor gezinnen, en, rekening houdende met de uitkomst van het kerntakendebat, een aantal van de huidige taken van de netbeheerders.¹²

In het licht van het voorgaande wordt voorgesteld om met betrekking tot de energiehuizen de door het decreet van 14 februari 2014 opgeheven titel IX van het Energiedecreet van 8 mei 2009 te reactiveren. Hierbij zal worden voorzien in de decretale rechtsgrond om de energiehuizen ook met andere taken te belasten dan louter het verstrekken van energieleningen.

De Vlaamse Regering kan aan energiehuizen de volgende taken opdragen:

- 1° het als kredietbemiddelaar of kredietgever verstrekken van de leningen, vermeld in de artikelen 8.2.2, 8.3.1/1 en 8.4.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009;
- 2° het verlenen van advies over en het voeren van sensibiliserings- en communicatieacties over rationeel energiegebruik, rationeel energiebeheer of hernieuwbare energietechnologieën;
- 3° het bevorderen van het gebruik van energiezuinige producten, technieken, systemen of hernieuwbare energietechnologieën, inclusief begeleiding bij de uitvoering van werken en diensten bij huishoudelijke afnemers daaromtrent;
- 4° informatieverlening aan huishoudelijke afnemers aangaande de werking van de energiemarkt;
- 5° het optreden als uniek loket voor door de Vlaamse Regering door of krachtens dit decreet vastgestelde taken en opdrachten.

Niet-limitatieve voorbeelden van dergelijke taken zijn bijvoorbeeld:

- Het informeren en communiceren: gestructureerde basisinformatie aanbieden over gemeentelijke, provinciale, gewestelijke en federale energiebeleidsmaatregelen, premies en leningen, basisinformatie m.b.t. energetische renovatie.
- Het aanbieden van ondersteuning bij de V-test en indien relevant wijziging van energieleverancier, de aanvraag premies, de aanvraag van de energielening, het aanvragen en vergelijken van offertes, de interpretatie thermografische luchtfoto / info, enz...
- Het verstrekken en beheren van de energieleningen, alsmede de ontzorging en bijzondere begeleiding en ondersteuning voor de kwetsbare doelgroep bij uitvoering van werken, maar ook de ontzorging van bewoners met een energielening aangegaan bij de financiële sector.
- Begeleiding en ondersteuning bij uitvoeren werken.
- ...

De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden waaraan de energiehuizen voldoen om in het kader van de voormelde taken door het Vlaamse Gewest te worden aanvaard. Los van de door de Vlaamse Regering vastgestelde voorwaarden zal elk energiehuis ten einde te kunnen optreden als kredietbemiddelaar of kredietgever minstens aan de volgende voorwaarden moeten voldoen:

- 1° over rechtspersoonlijkheid beschikken;
- 2° over de nodige expertise en kritische capaciteit beschikken op technisch, juridisch, financieel en boekhoudkundig vlak;
- 3° kunnen werken volgens het derde investeerderprincipe en fungeren als lokale ESCO in het kader van de financiering van tussenkomsten voor de doelgroep;
- 4° de sociale begeleiding van de door de Vlaamse Regering vastgestelde doelgroep kunnen garanderen.

De voormelde expliciete voorwaarden zijn momenteel opgenomen in de in artikel 1.1.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 gehanteerde definitie van "energiehuis" en worden thans decretaal ingebed.

¹² Zie ook de nota aan de Vlaamse Regering bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 mei 2017 tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de energiehuizen en de energieleningen (BS 6 juni 2017).

Tot slot kan de Vlaamse Regering in het kader van de aan de energiehuisen opgedragen taken de medewerking van de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn opleggen. De Vlaamse Regering bepaalt de vorm waaruit die medewerking zal bestaan. Deze bepaling wordt ingevoerd ten einde tegemoet te komen aan opmerkingen van de Raad van State die in een aantal adviezen (bijv. advies nr. 60.532/3 en nr. 61.054/3) reeds aanhaalde dat er mogelijks onvoldoende rechtsgrond is om *actieve* medewerking aan de gemeenten en OCMW's op te leggen.

Artikel 36

Momenteel komen enkel de in artikel 10.1.3, §1, tweede lid van het Energiedecreet limitatief opgelijste diploma's in aanmerking om de taak van verslaggever uit te oefenen. Via deze bepaling wordt de Vlaamse Regering de mogelijkheid geboden om deze lijst uit te breiden met conform het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur erkende beroepskwalificaties. Het decreet van 30 april 2009 (artikel 12) bepaalt immers dat de Vlaamse Regering op basis van een erkenningsadvies van het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) beslist over de erkenning van een beroepskwalificatie, wat ze overigens op 27 oktober 2017 m.b.t. EPB-verslaggevers ook deed. Een beroepskwalificatie is immers een afgerond en ingeschaald geheel van competenties waarmee een beroep kan worden uitgeoefend.

Artikel 37

Momenteel biedt het Energiedecreet in artikel 11.1.5, derde lid enkel een rechtsgrond voor het opleggen van een erkenningsregeling voor kwaliteitsorganisaties voor werken met betrekking tot de energieprestatieregelgeving. Met dit nieuwe artikel wordt deze bestaande rechtsgrond uitgebreid, zodat ook in het kader van REG-premies of andere verplichtingen een erkenningsregeling voor kwaliteitsorganisaties kan opgelegd worden (bijvoorbeeld bij de premies voor spouwmuur- of buitenmuurisolatie). Op deze wijze wordt voorkomen dat, net zoals eerder in het kader van de energieprestatieregelgeving het geval was, de Raad van State bij de concrete uitwerking opmerkt dat de reeds bestaande rechtsgrond (artikel 10.1.3 en 10.1.5) onvoldoende is.

Artikel 38

Conform artikel 11.1.8 §1 van het Energiedecreet moet de EPB-aangifte worden ingediend uiterlijk zes maanden na de eerste van de volgende twee data:

- datum van de ingebruikname;
- datum van het beëindigen van de vergunningsplichtige werken van het gebouw(deel) én zeker binnen de vijf jaar na het verlenen van de stedenbouwkundige vergunning of het neerleggen van de melding.

Voor een woning die verbouwd wordt, is de datum van ingebruikname in veel gevallen niet vast te stellen op basis van domicilie, maar is ook het moment van het beëindigen van de vergunningsplichtige werken van het gebouw voor de overheid ongekend. Bij een renovatie is er namelijk al een fysieke woning, die mogelijks al bewoond is en/of bewoond blijft tijdens de werken.

Daarnaast gelden er bij een renovatie enkel eisen op de uitgevoerde werken, waar bij een nieuwbouw uiteraard eisen gelden op het volledige, nieuwe geheel. Indien de renovatie gefaseerd wordt uitgevoerd en tussentijds in gebruik wordt genomen, zorgt dit ervoor dat de EPB-aangifte moet ingediend worden binnen de zes maanden. De EPB-aangifte moet dan gebeuren volgens de as-built toestand van dat moment en dus enkel voor de werken die werden uitgevoerd tot op dat moment. Op die manier is het mogelijk dat bepaalde vergunningsplichtige werken die in een latere fase nog worden uitgevoerd zich kunnen onttrekken aan de energieprestatie-eisen.

Het gaat dan bijvoorbeeld om de na-isolatie van constructiedelen of de vervanging van installaties.

Bij een renovatie is de aard van de werken en het eisenpakket ook afhankelijk van de isolatiegraad en het al dan niet vervangen van die installaties. Het onderscheid tussen een gewone renovatie met installatie-eisen en een ingrijpende energetische renovatie is hier namelijk op gebaseerd.

Het is dan ook, voorafgaand aan de werken, moeilijk om te bepalen welke aard van de werken van toepassing is. Volgens de vergunning betreft het mogelijks een ingrijpende energetische renovatie, maar indien bepaalde werken pas na ingebruikname worden uitgevoerd (zoals na-isolatie of het vervangen van een opwekker), worden de werken niet langer beschouwd als een ingrijpende energetische renovatie, maar als een 'gewone' renovatie, met een minder streng eisenpakket, maar ook met minder ondersteunende maatregelen. Dit creëert onzekerheid voor zowel bouwheren, architecten, als EPB-verslaggevers.

Er wordt daarom voorgesteld de indieningstermijn voor alle renovaties vast te leggen op vijf jaar na het verlenen van de stedenbouwkundige vergunning of het neerleggen van de melding. Het voorstel impliceert dus het schrappen van de overige twee vaststellingsdata (ingebruikname en einde van de vergunningsplichtige werken).

Op die manier zou de onduidelijkheid over de aard van de werken en de al dan niet uitgevoerde maatregelen worden weggenomen. Dit zeker voor gefaseerde vergunningen en verbouwingen waarbij de bestaande en functionele woning al in de loop van het project in gebruik wordt genomen.

Wat de indieningstermijn bij nieuwbouw betreft, maakte de Vlaamse ombudsman de opmerking in zijn jaarverslag 2017 dat de termijn van zes maanden volgens hem voor een bepaalde categorie van nieuwbouwers te kort is. Het gaat om de situatie van een beperkt aantal nieuwbouwers die gedurende de loop van de nieuwbouwwerken het nog niet volledig afgewerkte pand reeds betrekken en er zich domiciliëren waardoor de indieningstermijn begint te lopen.

Het feit dat een aantal bouwers in geval van een nieuwbouw reeds een onafgewerkte woning betrekken en er zich domiciliëren, waardoor de termijn om de EPB-aangifte in te dienen begint te lopen en men de woning niet tijdig afgewerkt krijgt om een tijdige aangifte in te dienen, betreft eerder een uitzonderingssituatie. De indieningstermijn van de EPB-aangifte kan echter niet enkel voor één welbepaalde categorie nieuwbouwers worden aangepast aangezien dit een ongelijke behandeling betekent ten aanzien van de andere nieuwbouwers. Een aanpassing van de indieningstermijn voor nieuwbouw moet dan ook uniform zijn voor alle nieuwbouwdossiers. Het gelijk trekken van de indieningstermijn voor nieuwbouw met die van renovaties (zie supra) brengt echter een aantal nadelen met zich mee.

De gemiddelde doorlooptijd van het moment van het verkrijgen van de vergunning tot aan de ingebruikname is bij nieuwbouw ongeveer 18 maanden. Conform artikel 11.1.6 van het Energiedecreet evalueert de Vlaamse Regering minstens om de twee jaar de EPB-eisen, rekening houdende met het kostenoptimale niveau van het peil van primair energieverbruik, en de berekeningsmethodiek. Hiervoor zijn dus goede, actuele en statistische relevante gegevens noodzakelijk en die worden geput uit de ingediende EPB-aangiftes. Aangezien een indieningstermijn van vijf jaar volgende op de vergunning heel lang is, zal dat dan ook als effect hebben dat de facto daardoor alle EPB-aangiftes bij nieuwbouw later zullen worden ingediend ("no hurry, no worry"). Hierdoor zal het Gewest qua nieuwbouw naar de toekomst toe pas veel later over statistische gegevens m.b.t. het nieuwbouw patrimonium gaan beschikken. Met een vijfjaren termijn zal dan ook niet langer goede, actuele en statistische relevante gegevens beschikbaar zijn, wat voor de op grond van artikel 11.1.6 van het Energiedecreet verplichte tweejaarlijkse beleidsevaluaties op termijn ook een groter en groter probleem zou worden.

De vraag kan bijkomend worden gesteld of er dan nog een redelijke handhavingstermijn is. Als de termijn voor indienen van de EPB-aangifte ook bij nieuwbouw wordt opgetrokken naar 5 jaar, houdt dat voor nieuwbouw in dat het Vlaams Energieagentschap conform artikel 13.4.5, §5 van het Energiedecreet pas kan beginnen te handhaven na het verstrijken van die termijn. Dit kan dan als effect hebben dat die persoon er al jarenlang lang woont, of zelfs niet meer woont...

Dit laatste kan dan op zijn beurt problemen generen m.b.t. beschikbaarheid van bewijsstukken voor de opmaak van de EPB-aangifte. Het verlengen van die indieningstermijn heeft dan ook een "pervers effect" in de zin dat hoe langer deze termijn is, hoe groter het risico is dat de eigenaar van een dergelijk gebouw inmiddels verandert. Het Vlaams Energieagentschap werd in het verleden reeds meermaals geconfronteerd met gevallen waar (bv. ten gevolge van echtscheiding, verkoop, overlijden, enz.) het gebouw in kwestie werd vervreemd na het moment van de ingebruikname maar alvorens de EPB-aangifte werd ingediend, wat om evidente redenen voor de aangifteplichtige problematisch is (toegang tot gebouw, documenten,...) om de EPB-aangifte nog (inhoudelijk) correct te kunnen indienen. Het verlengen van de indieningstermijn zal tot gevolg hebben dat dergelijke gevallen – en dus ook de klachten daaromtrent – juist zullen toenemen.

De Vlaamse Ombudsman haalt terecht aan dat de indieningstermijn van zes maanden voor een aantal bouwers te krap is. Om de door de ombudsman aangehaalde inhoudelijk redenen kan dan ook worden ingestemd met een verlenging van de indieningstermijn met een billijke en redelijke termijn. Om de voormelde redenen wordt voorgesteld de indieningstermijn bij nieuwbouw te verlengen van zes maanden naar twaalf maanden, wat overigens bij de opstart van de energieprestatieregelgeving in 2006 de als overgangsbepaling geldende indieningstermijn was.

Artikel 39

Thans dient enkel het op het energieprestatiecertificaat vermelde kengetal alsmede de unieke code van het energieprestatiecertificaat of het adres van het gebouw worden vermeld in alle commerciële advertenties voor de verkoop of verhuur van een gebouw dat over een energieprestatiecertificaat dient te beschikken. Via dit artikel wordt hieraan het "label" toegevoegd. Dit betekent echter niet dat gelet op de tienjarige levensduur van dergelijke certificaten "oude" energieprestatiecertificaten die nog niet over een label beschikken, ook aan deze verplichting moeten voldoen.

Artikel 40 en artikel 41

Deze artikelen maken mogelijk om de gemeenschappelijke informatie van een appartementsgebouw te hergebruiken voor elk nieuw energieprestatiecertificaat van een individueel appartement van dat gebouw. Het hergebruik van de gemeenschappelijke gegevens leidt tot efficiëntiewinsten.

Artikel 42 tot en met artikel 44

Deze artikelen creëren voor de Vlaamse Regering een decretaal kader waardoor het wordt mogelijk gemaakt om woningeigenaars een persoonlijk renovatieadvies aan te bieden en dit renovatieadvies op te slaan op een databank. Door de aangemaakte renovatieadviezen op te slaan op een databank kan een eigenaar na een onderbreking opnieuw verder werken aan zijn persoonlijk renovatieadvies. In tegenstelling tot het EPC is het renovatieadvies persoonlijk en wordt het renovatieadvies bij een verkoop niet overgedragen aan de nieuwe eigenaar. De databank kan gebruikt worden om op een geanonimiseerde wijze het gebruik en tendensen van het renovatieadvies te monitoren.

Artikel 45, 1°, 3° en 5°

De toezichtsbevoegdheden van de VREG, als vermeld in titel XIII, hoofdstuk I van het Energiedecreet, worden versterkt zodat de energieregulator naar de toekomst toe in het kader van het energierecht ook expliciet toezichtsbevoegdheden heeft t.a.v. ondernemingen waarin de netbeheerders of de werkmaatschappij hetzij rechtstreeks, hetzij onrechtstreeks in participeren (bv. Atrias).

Artikel 45, 4°, artikel 46, en artikel 47

Artikel 13.1.2, artikel 13.1.4, artikel 13.1.5 en artikel 13.1.7 van het Energiedecreet wordt gewijzigd zodat niet enkel de "bewoner" schriftelijke toestemming tot betreding van het gebouw kan geven, maar ook een "daartoe gemachtigde persoon". Dit geeft enige flexibiliteit, maar is ook van belang in geval het gebouw geen bewoner heeft.

Artikel 50 en artikel 60

Conform artikel 13.3.1, §4 van het Energiedecreet kan tegen een beslissing van de VREG houdend het opleggen van een administratieve geldboete beroep worden ingediend bij de rechtbank van eerste aanleg. Deze bepaling dateert nog uit de tijd het volgens de rechtspraak noodzakelijk dat de rechter in beroep over dezelfde bevoegdheden beschikte als degene die de beslissing tot opleggen van de boete nam. Daarom werd voor wat het opleggen van een administratieve geldboete door de VREG betreft - waar appreciatiebevoegdheid bestaat - de rechtbank van eerste aanleg bevoegd gemaakt. In 2009 heeft het Hof van Cassatie (Cass. C.09.0019.N, 15 oktober 2009) echter een attributieconflict beslecht in een zaak alwaar de Raad van State zich onbevoegd had verklaard in een rechtszaak tegen het opleggen van een administratieve geldboete door het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM). Het Hof van Cassatie stelde echter dat dit wel degelijk tot de bevoegdheid van de Raad van State behoort in het kader van diens algemene (subsidiare) bevoegdheid om te beoordelen of een maatregel van de overheid al dan niet genomen is met machtsoverschrijding. Het Hof van Cassatie oordeelde in verenigde kamers echter dat, uitgezonderd met betrekking tot de vrijheidsberoving, noch het EVRM noch de Grondwet bepalen dat administratieve sancties uitsluitend moeten worden beoordeeld door de rechterlijke macht. Het volstaat volgens het Hof van Cassatie echter dat de overtreder beschikt over een volwaardig jurisdictioneel beroep. Tenzij een specifieke wets- of decreetsbepaling de bevoegdheid aan de Raad van State onttrekt, kan deze volgens het Hof steeds in toepassing van zijn algemene bevoegdheid beoordelen of een maatregel van de overheid al dan niet genomen is met machtsoverschrijding. Het Hof verduidelijkt verder dat in het kader van het objectief contentieux de Raad van State kan nagaan of de individuele maatregel een wettelijke grondslag heeft en of zij op haar evenredigheid kan worden getoetst door een rechter, en dat de Raad, zo de overtreder die mogelijkheid niet heeft, die individuele maatregel op grond van machtsoverschrijding kan vernietigen.¹³

Omdat men bij de Raad van State over een volwaardig jurisdictioneel beroep tegen de door de VREG opgelegde administratieve geldboetes beschikt, is de originele reden om de bevoegdheid met betrekking tot administratieve geldboetes bij de gewone hoven en rechtbank te leggen, ondergraven. Beslissingen van de VREG betreffende het opleggen van een administratieve geldboete zijn zodoende - tenzij een expliciete decretale bepaling die bevoegdheid aan de Raad onttrekt - conform de modaliteiten van de gecoördineerde wetten op de Raad van State onderworpen aan het rechterlijk toezicht van de afdeling

¹³ Zie over deze problematiek in de rechtsleer bv. B. DELVAUX & F. DEWAELE, "Van windstilte tot zonnestorm: een overzicht van tien jaar Vlaams groenestroombeleid", 339-340, in K. DEKETELAERE & B. DELVAUX (ed.), *Jaarboek energierecht 2010*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 339-440 p.; F. DEWAELE., "Taken en aansprakelijkheden van "verslaggevers" in het kader van de Vlaamse, Waalse en Brusselse energieprestatieregelgevingen: plus ça change, plus c'est la même chose?", *TBO* 2014/4, 175. Voor een negatieve kritiek op dit arrest zie S. BOULLART, "De oplossing van conflicten van attributie door het Hof van Cassatie, *RABG*, 2013/17, 1178-1185, noot onder het voormelde arrest.

Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Er wordt dan ook voorgesteld om, naar analogie met wat eerder al aangaande sommige door het Vlaams Energieagentschap opgelegde boetes via het decreet van 27 november 2015 geschiedde¹⁴, te conformeren aan deze nieuwe rechtspraak zodat enerzijds niet langer een beroep moet worden gedaan op de impliciete bevoegdheden om af te wijken van de algemene regel dat de Raad bevoegd is, en anderzijds om op die manier alle beroepen tegen beslissingen van de VREG aan een zelfde rechter te onderwerpen in plaats van het versnipperd patroon dat thans bestaat. Het bijkomende voordeel is trouwens dat de Raad vandaag de dag sneller uitspraak doet dan de gewone hoven en rechtbanken.

Deze wijziging houdt echter ook in dat in artikel 569 van het Gerechtelijk Wetboek het bij decreet specifiek wat het Vlaamse Gewest betreft ingevoegde punt 33°, waardoor de bevoegdheid aangaande betwistingen m.b.t. de door de VREG opgelegde sanctie aan de rechtbank van eerste aanleg werd toegewezen, terug wordt opgeheven.

Aangezien het niet de bedoeling is dat lopende rechtszaken worden beïnvloed of lopende beroepstermijnen worden doorkruist, wordt echter tevens bepaald dat deze bepalingen pas voor het eerst van toepassing zijn op beslissingen die door de VREG worden genomen vanaf de inwerkingtreding van deze wijzigingen.

Artikel 51

Conform artikel 13.3.2 van het Energiedecreet heeft de VREG de bevoegdheid om een algemene administratieve geldboete op te leggen die maximaal 3% van de omzet of 2.000.000 euro mag bedragen, wanneer dat laatste bedrag mager is. Die absolute limiet van 2.000.000 euro, die bovenop de limiet van 3% komt, zorgt voor zeer lage boetes bij de marktpartijen. Dergelijke lage boetes kunnen onvoldoende dienen als afschrikkingsmiddel, zeker wanneer het gaat om een onderneming met een jaarlijkse omzet van meerdere honderden miljoenen euro. Het moet de bedoeling zijn van het percentage om kleine marktpartijen te beschermen tegen overdreven boetes, doch zonder in het geval van zeer lage omzet geen boete te kunnen opleggen. Voor natuurlijke personen is de omzet niet van toepassing, en geldt hoe dan ook het maximumbedrag. Tegelijkertijd echter moet de decretaal voorziene sanctie niet disproportioneel zijn. Een boete van 3% zal in bepaalde gevallen immers dermate hoog zijn dat deze nooit evenredig kan worden geacht. Daarom wordt voorgesteld om de maximale geldboete van 2.000.000 euro te verhogen tot 5.000.000 euro.

Artikel 52 en artikel 60

Via dit artikel worden een aantal verwijzingsfouten in artikel 13.4.7 en onvolkomenheden in de bijlage bij het Energiedecreet van 8 mei 2009 rechtgezet.

Artikel 53 tot en met artikel 55

De Vlaamse Regering kan regelluwe zones vaststellen waarbinnen in afwijking van de door of krachtens titel IV (de organisatie van de elektriciteits- en aardgasmarkt), titel IV/1 (de organisatie van de markt voor thermische energie), titel VII (hernieuwbare energie, WKK, REG), titel IX (EPB & EPC) vastgestelde bepalingen binnen een bepaald kader en binnen een beperkt geografische afgebakend gebied tijdelijk kan worden geëxperimenteerd met een andere toepassing van de door of krachtens het Energiedecreet vastgelegde regels. De Vlaamse Regering kan daarbij categorieën van regelgevende zones bepalen: gelet op de omvang en thema's van dit decreet kan een verschillende en/of thematische benadering immers nodig zijn. De Vlaamse Regering stelt de voorwaarden vast waaronder binnen een dergelijke regelluwe zone wordt opgetreden en bepaalt van welke bepalingen mag worden afgeweken.

¹⁴ Zie voor de omstandigere toelichting Parl. St. Vlaams Parlement (2014-2015), St. 461-1, p. 40-43.

Rechtszekerheid blijft echter een hoofdbekommernis bij deze oefening. Daarom dat slechts voor bepaalde thema's kan worden afgeweken. Aan bepaalde rechten (bijv. de door of krachtens titel VI van het Energiedecreet opgelegde sociale bescherming) zal niet kunnen worden getornd. Men zal verder uiteraard nog steeds de van toepassing zijnde Europese regels in zo een regelluwe zone moeten toepassen. Het *communautaire acquis* kan uiteraard niet worden uitgeschakeld, ook niet als/in een proeftuinopstelling, en dit omdat de Europese richtlijnen niet in zo een uitzonderingsmogelijkheid voorzien, maar doorgaans *erga omnes* toepassing kennen... het experimenteren met daaraan strijdige bepalingen lijkt dan ook niet verdragsconform te zijn. De Vlaamse Regering kan voor toepassing in deze regelluwe zones dan ook geen bepalingen aannemen of afwijkingen toestaan die strijdig zijn met de in Europese richtlijnen, verordeningen en besluiten opgenomen verplichtingen. Ook wordt het beleidsmatig niet wenselijk geacht om via regelluwe zones toch nog afwijkingen toe te staan op de activiteiten, vermeld in artikel 4.1.7 tot en met artikel 4.1.8/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, die de netbeheerders niet mogen uitvoeren.

Aangezien titel IV van het Energiedecreet ook betrekking heeft op zaken die onder de bevoegdheid van de autonome energieregulator vallen, wordt bijkomend bepaald dat wanneer een regelluwe zone betrekking heeft op regels die door of krachtens titel IV werden bepaald, de Vlaamse Regering hiervoor het advies van de VREG inwint.

De Vlaamse Regering legt de voorwaarden vast waaraan een project moet voldoen om in aanmerking te komen voor erkenning als regelluwe zone. Het is immers niet de bedoeling dat weinig concrete projecten of ideeën van deze regelluwe gebruik kunnen maken: projecten moeten een voldoende maturiteit hebben en voldoende breed gedragen zijn om in aanmerking te komen. Het is zeker niet de bedoeling om de zuiver lokale, individuele en kleinschalige problemen te vatten (*de minimis non curat lex*). De Vlaamse Regering legt de procedure en de voorwaarden voor de aanvraag en voor de erkenning als regelluwe zone vast.

De Vlaamse Regering zal er voorts dienen op toe te zien dat de verleende afwijkingen steeds proportioneel zijn tot het nagestreefde doel, en zal rekening dienen te houden met de belangen van derden. Een voorbeeld hiervan kan zijn dat wanneer ook andere natuurlijke personen of rechtspersonen dan de aanvrager van de erkenning mogelijks gevolgen ondervinden van een erkenning als regelluwe zone, dan kan een aanvraag enkel worden ingediend mits toestemming van voormelde betrokkenen. Men denke aan bestaande afnemers op een warmtenet, bewoners van een gebouw,.... Het gaat hier uiteraard over een momentopname: personen die later aansluiten of bewonen kunnen immers de geïnformeerde keuze maken om al dan niet toe te treden. Op deze wijze wordt vermeden dat een onevenredige last wordt opgelegd aan derden.

De Vlaamse Regering legt de voorwaarden voor de schorsing of intrekking van de erkenning als regelluwe zone vast: wanneer de voorwaarden niet worden gerespecteerd, of wanneer blijkt dat het beoogde doel niet kan worden bereikt, dan kan aan de erkenning een einde worden gesteld.

Aangezien dergelijke proeftuinen ook als doel hebben om op basis van het innovatief karakter van het project ook voor de Vlaamse overheid/regelgever een leerproces en wetsevaluatie mogelijk te maken rapporteert de houder van de erkenning als regelluwe zone op regelmatige basis aan de Vlaamse overheid met betrekking tot de voortgang en resultaten van zijn project. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de vorm, de inhoud en de regelmaat van deze rapportering, en bij wie deze rapportering wordt ingediend.

Artikel 56 tot 58

Deze artikelen voegt drie overgangsbepalingen in het Energiedecreet van 8 mei 2009 in. De overgangsbepalingen worden nader besproken onder respectievelijk artikel 7 en 10.

Artikel 62

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van dit decreet.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Financiën, Begroting en Energie

Bart TOMMELEIN